

Extracelulární & intracelulární prostor u kriticky nemocných a v průběhu realimentace

Luboš Sobotka

3. Interní gerontometabolická klinika
Lékařská fakulta UK a Fakultní nemocnice
Hradec Králové

Klasické pojetí

Na⁺ 140 mmol/l

K⁺ 8 mmol/l

K⁺ 140 mmol/l

P 10-20 mmol/l

Na⁺ 8 mmol/l

P 0.7-1.2 mmol/l

Elektrolyty v lidském těle

Elektrolyt	ECF (mmol/l)
Sodík	140-155
Draslík	4.0-5.5
Vápník	2.2-2.5
Ionis. vápník	0.9-1.3
Hořčík	0.7-1.2
Chloridy	98-108
Fosfát	0.7-1.3

Na⁺ 120 mmol/l

K⁺ 4 mmol/l

K⁺ 140 mmol/l

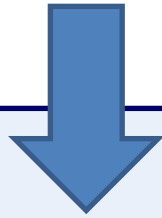
P 10-20 mmol/l

Na⁺ 8 mmol/l

P 0.7-1.2 mmol/l

$$\text{Deficit} = \text{BW} \times 0.2 \times (140 - 120) \text{ mmol/l}$$

Na⁺ 120 mmol/l

K⁺ 4 mmol/l

K⁺ 140 mmol/l

P 10-20 mmol/l

Na⁺ 8 mmol/l

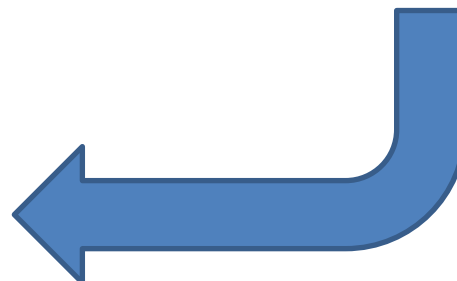
P 0.7-1.2 mmol/l

Elektrolyty v lidském těle

Elektrolyt	ECF (mmol/l)
Sodík	140-155
Draslík	4.0-5.5
Vápník	2.2-2.5
Ionis. vápník	0.9-1.3
Hořčík	0.7-1.2
Chloridy	98-108
Fosfát	0.7-1.3

Titrace vnitřního prostředí

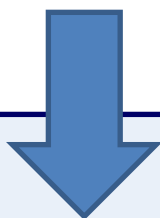

Titrace vnitřního prostředí

$$\text{Deficit} = \text{BW} \times 0.2 \times (140 - 120) \text{ mmol/l}$$

Na⁺ 120 mmol/l

K⁺ 4 mmol/l

K⁺ 140 mmol/l

P 10-20 mmol/l

Na⁺ 8 mmol/l

P 0.7-1.2 mmol/l

Co je společného ?

Čouhá jim sláma z bot

Úprava vnitřního prostředí

KOMPLEXNÍ POVAHA

Elektrolyty v lidském těle

Elektrolyt	ECF (mmol/l)	ICF (mmol/l)
Sodík	140-155	10-18
Draslík	4.0-5.5	120-145
Vápník	2.2-2.5	
Ionis. vápník	0.9-1.3	0.0001
Hořčík	0.7-1.2	15-25
Chloridy	98-108	2-6
Fosfát	0.7-1.3	8-20

Klasické pojetí

Na⁺ 140 mmol/l

K⁺ 8 mmol/l

K⁺ 140 mmol/l

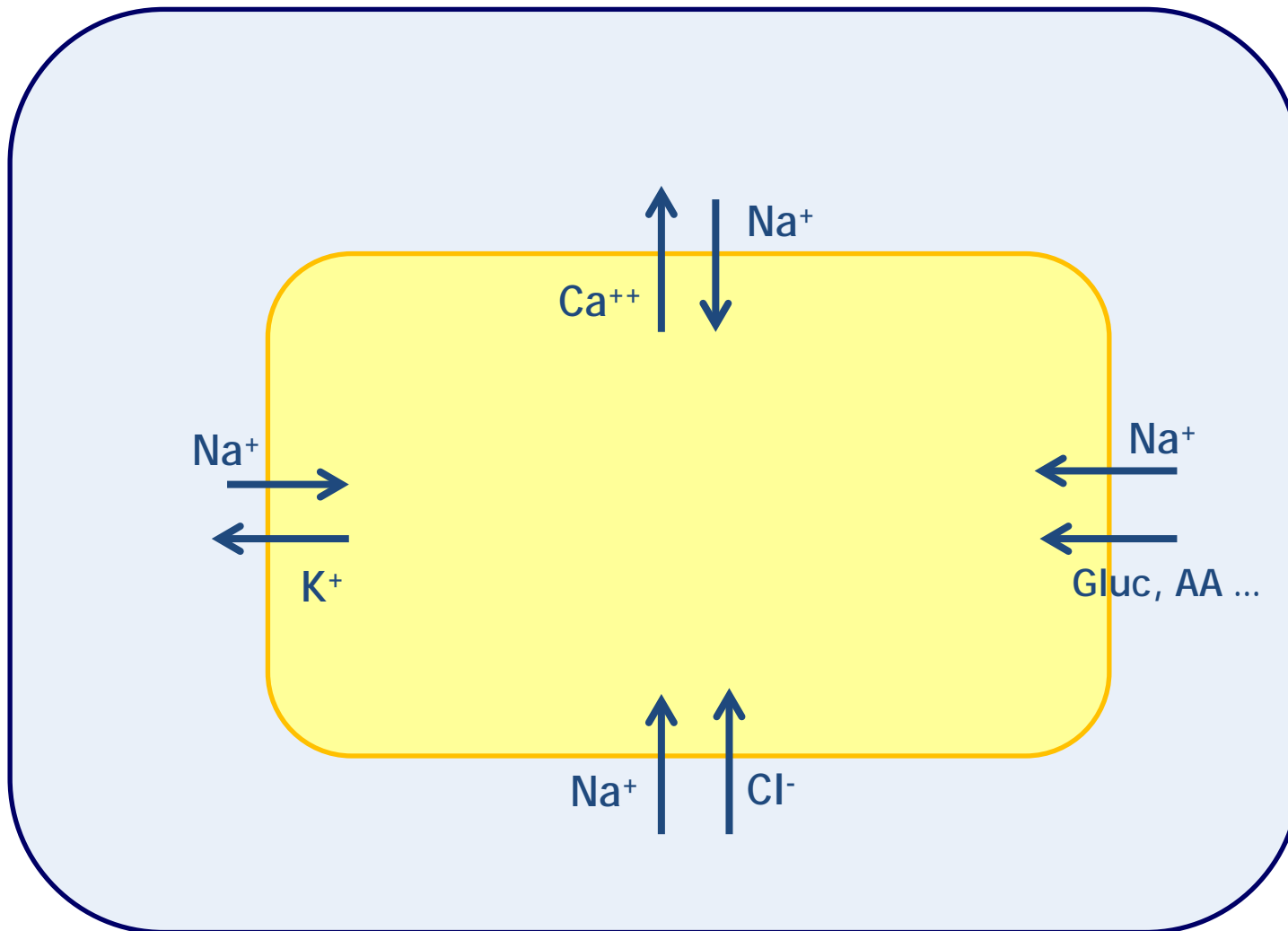
P 10-20 mmol/l

Na⁺ 8 mmol/l

P 0.7-1.2 mmol/l

Transportní systémy

Elektrolyty v lidském těle

Elektrolyt	ECF (mmol/l)	ICF (mmol/l)	Celk. v těle (mmol/l)
Sodík	140-155	10-18	3000-4000
Draslík	4.0-5.5	120-145	3000-3500
Vápník	2.2-2.5		25000-27000
Ionis. vápník	0.9-1.3	0.0001	
Hořčík	0.7-1.2	15-25	900-1200
Chloridy	98-108	2-6	3000-4000
Fosfát	0.7-1.3	8-20	30000-32000

Přirozená strava

Dostatek K, P, Mg

Přirozená strava

Na	19 mmol/l
K	39 mmol/l
Ca	30 mmol/l
Mg	4.5 mmol/l
P	30 mmol/l

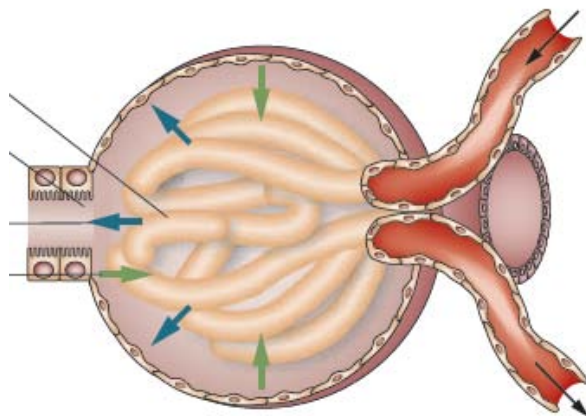
Soli bylo vždy málo

Z evolučního hlediska je tělo více vybaveno na retenci sodíku a extracelulární tekutiny než na exkreci

Frassetto L. et al 2001

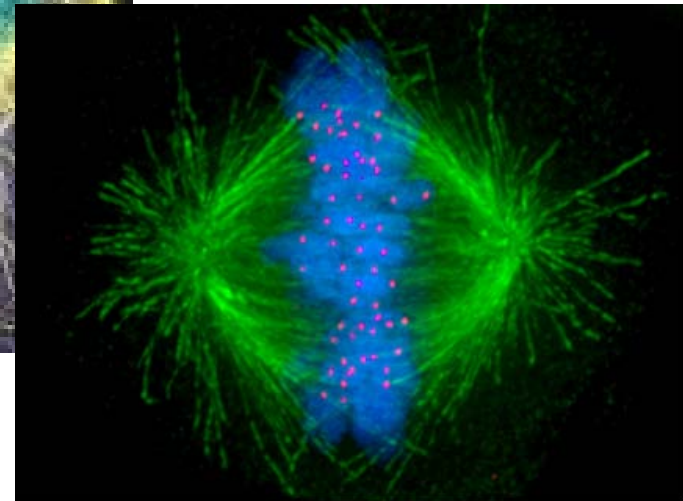
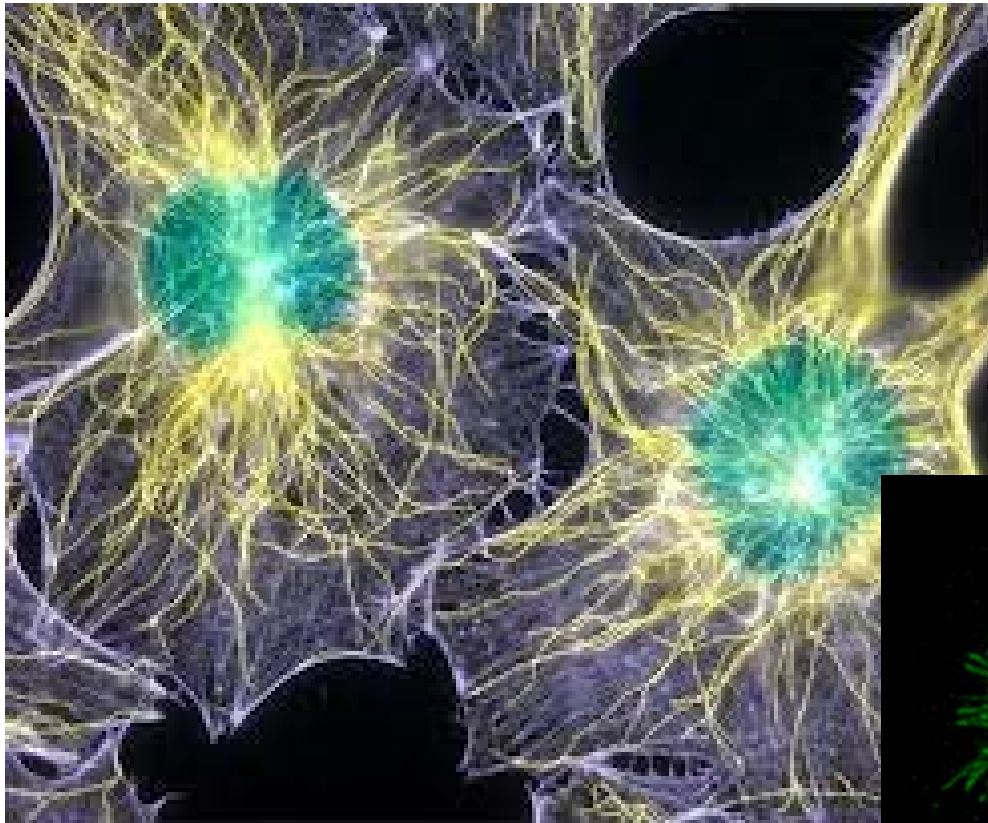

Elektrolyty v lidském těle

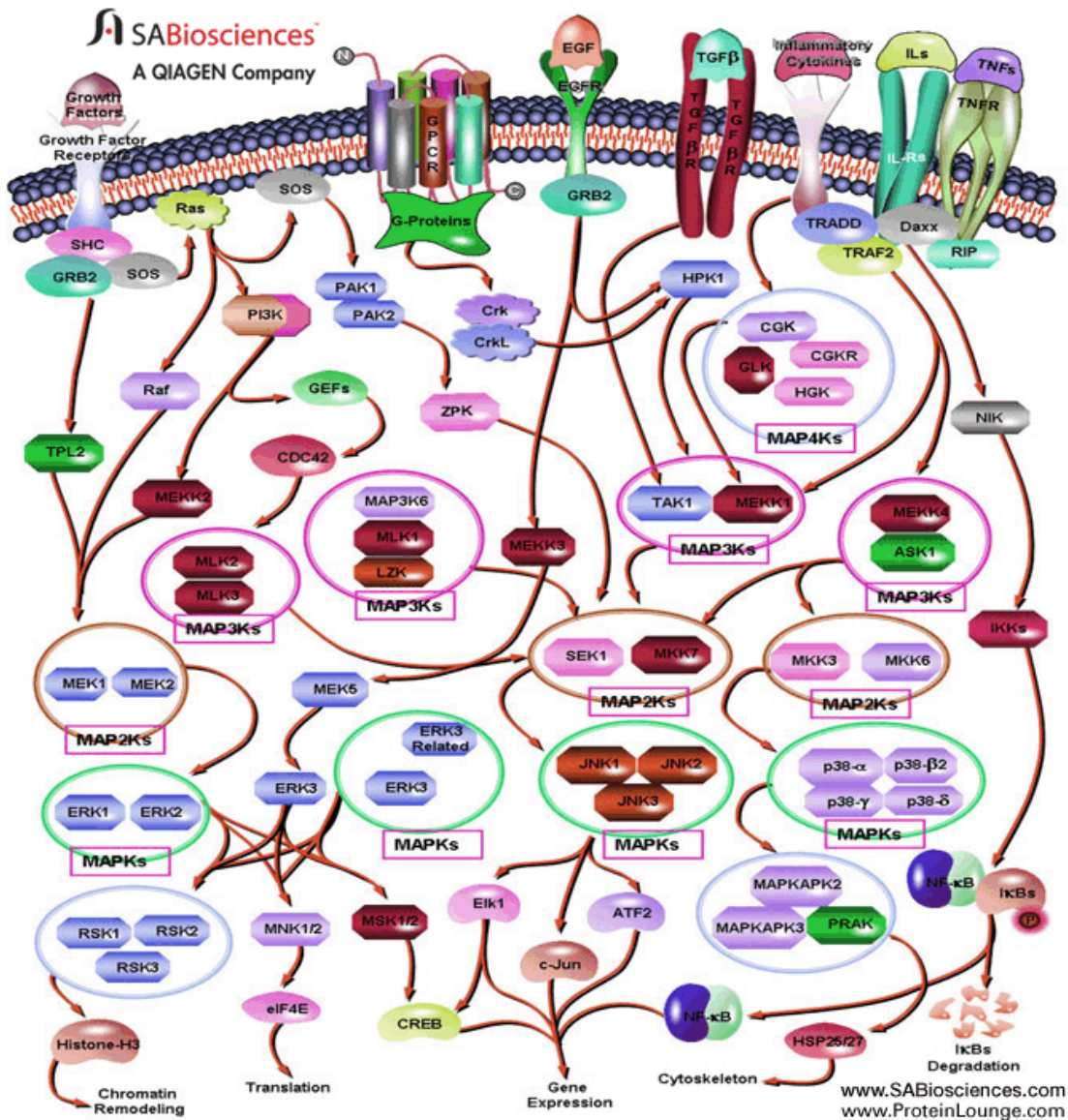
Elektrolyt	ECF (mmol/l)	ICF (mmol/l)	Celk. v těle (mmol/l)
Sodík	140-155	10-18	3000-4000
Draslík	4.0-5.5	120-145	3000-3500
Vápník	2.2-2.5		25000-27000
Ionis. vápník	0.9-1.3	0.0001	
Hořčík	0.7-1.2	15-25	900-1200
Chloridy	98-108	2-6	3000-4000
Fosfát	0.7-1.3	8-20	30000-32000

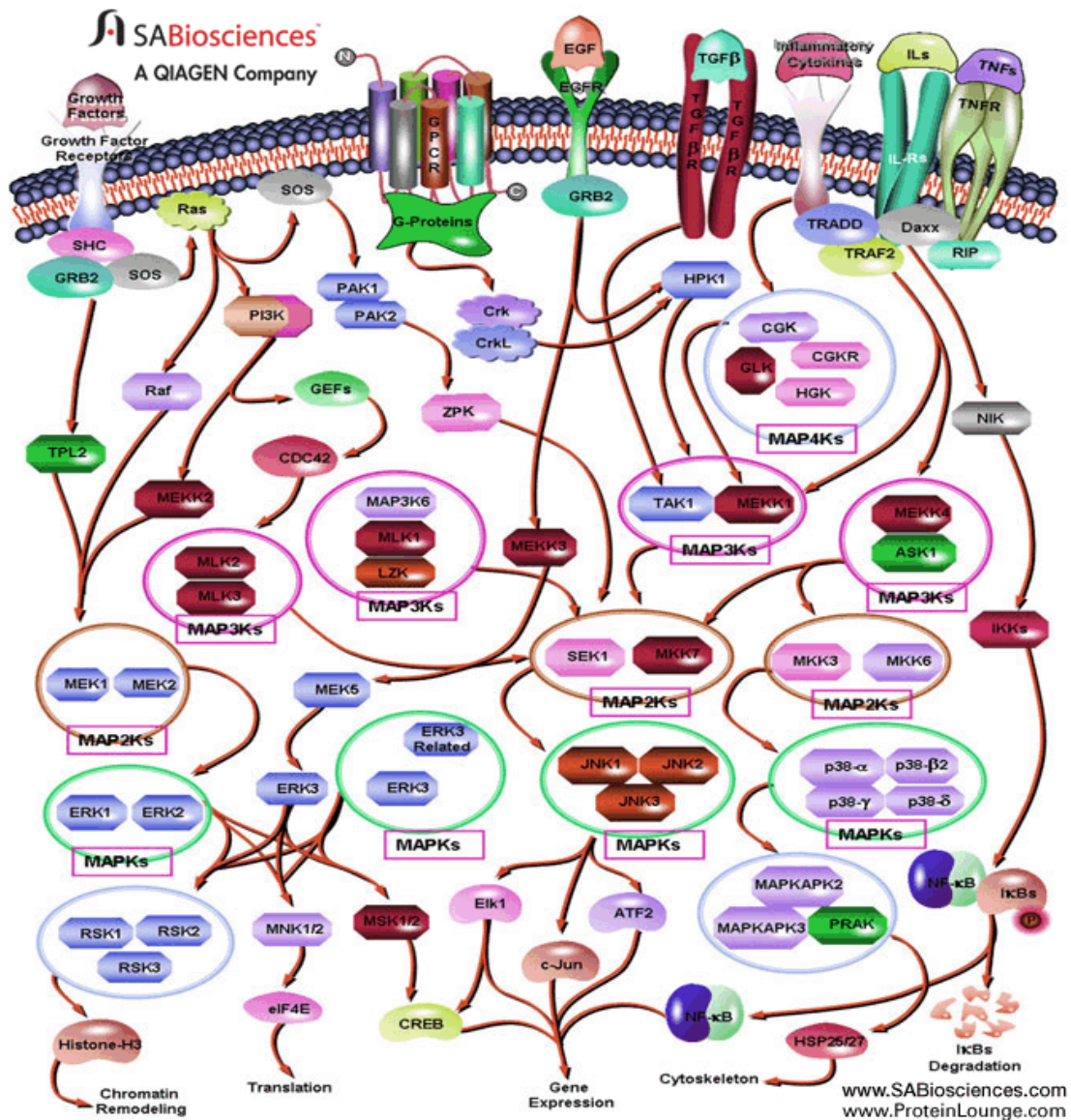
Vzájemné propojení

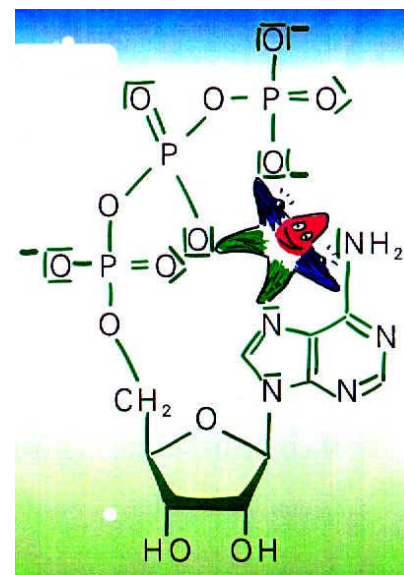
Fosfát se účastní mnoha buněčných procesů

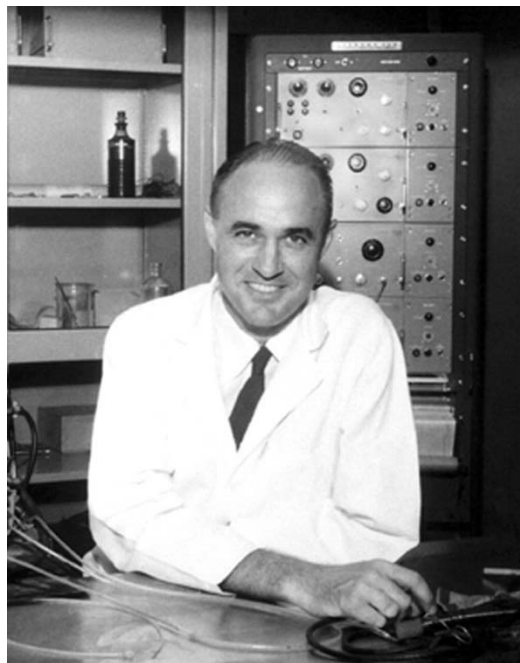
Velké množství kináz se účastní velkého množství buněčných dějů

Velké množství kináz se účastní velkého množství buněčných dějů

Výzkum intersticiálního tlaku - 1966

Prof. A.C. Guyton

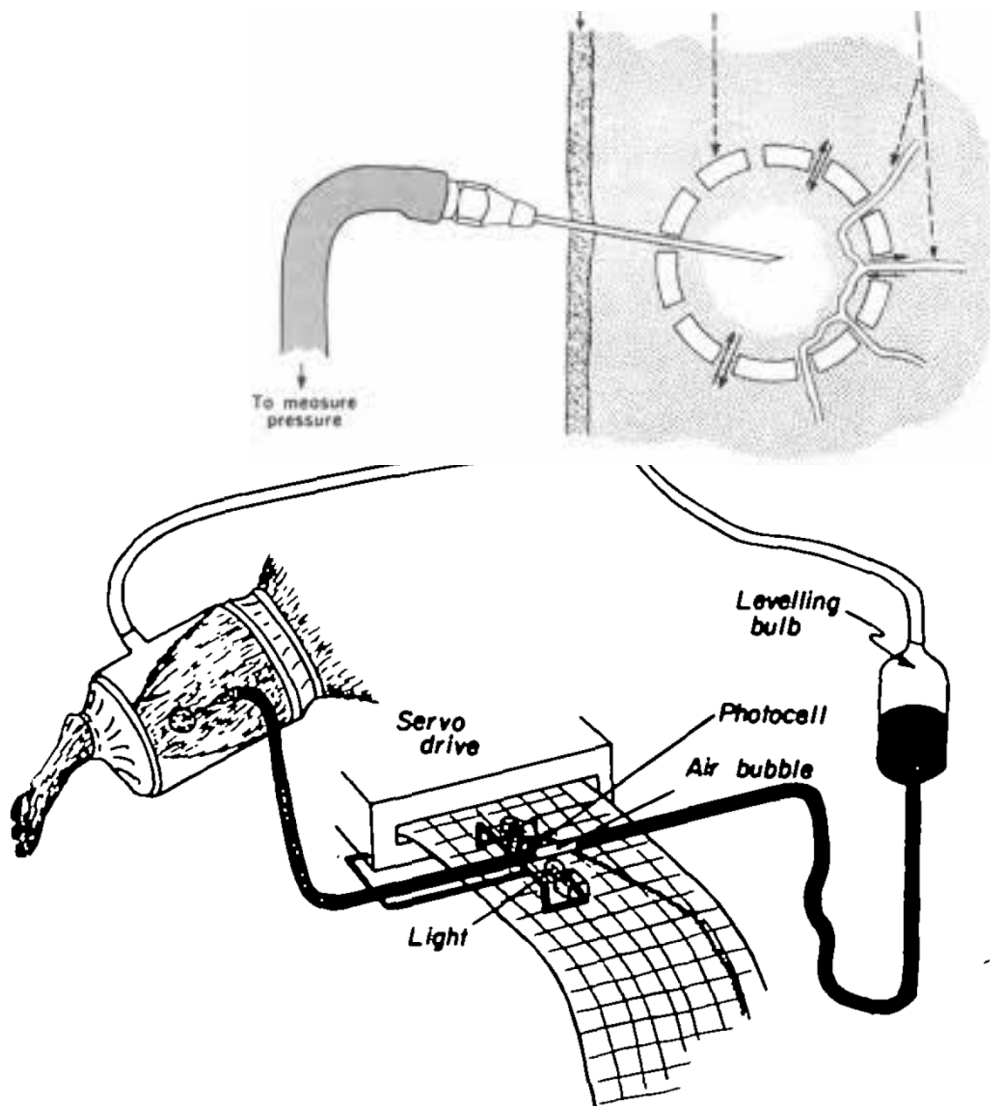
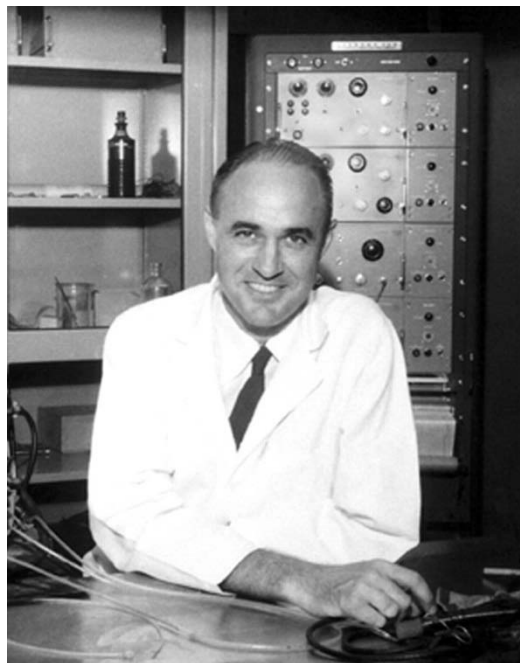

FIGURE 1

Výzkum intersticiálního tlaku - 1966

Prof. A.C. Guyton

Normální intersticiální tlak je asi -7 mm Hg.

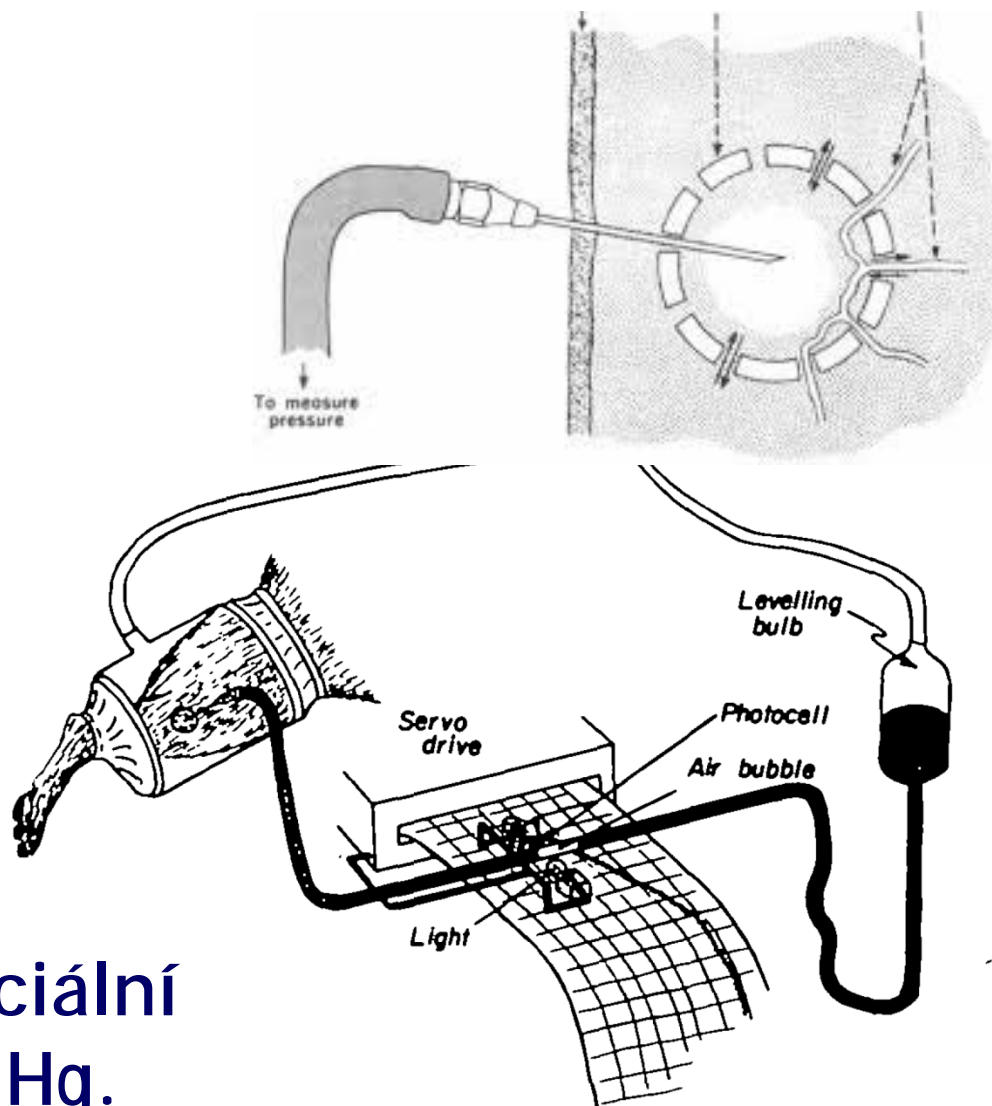
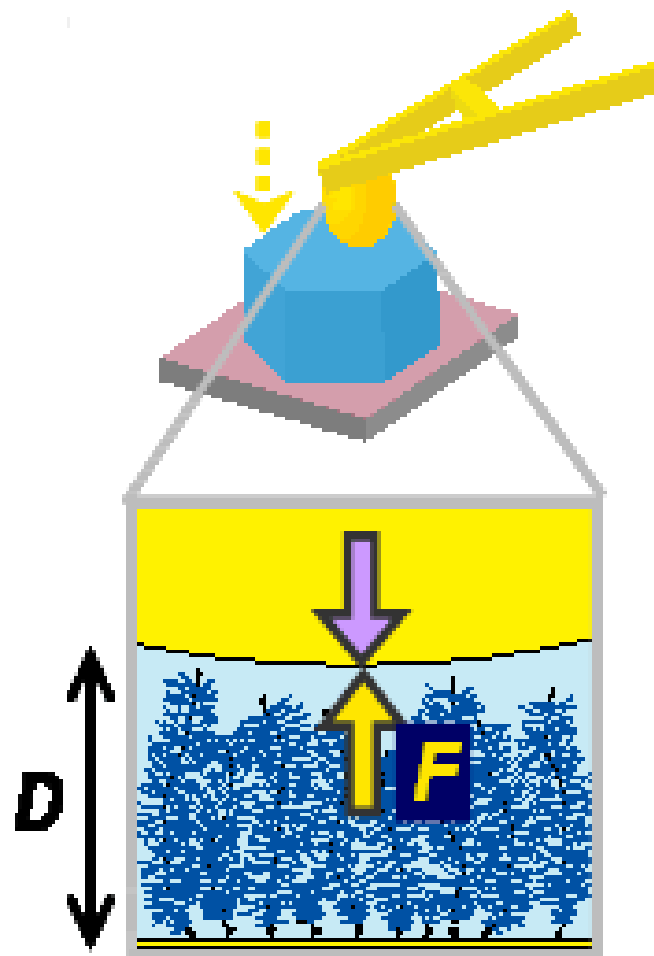
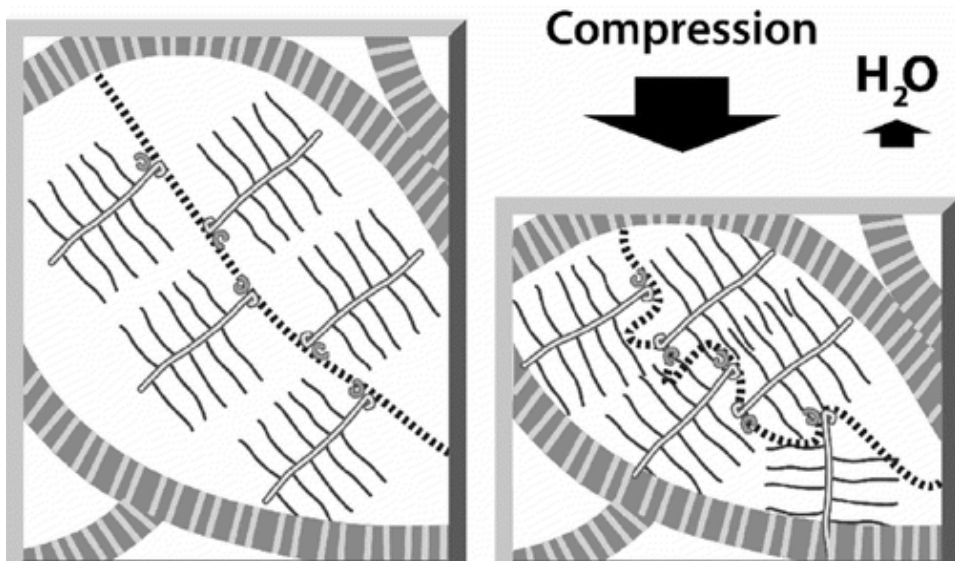

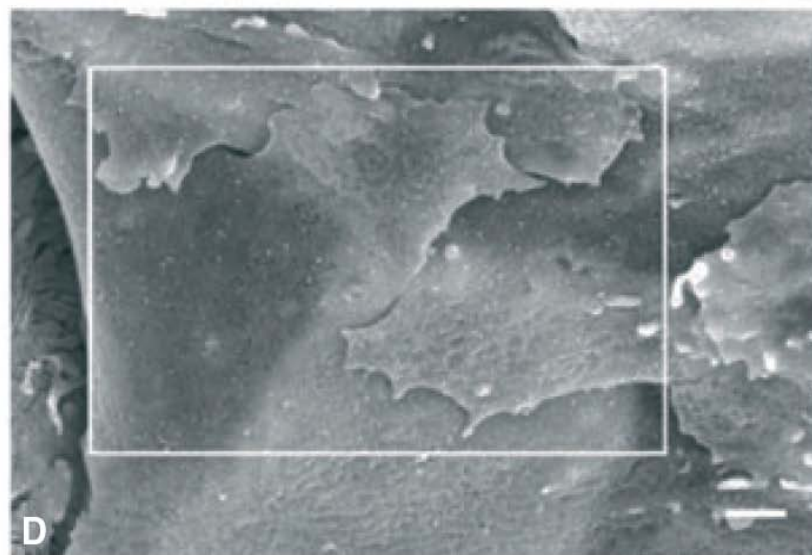
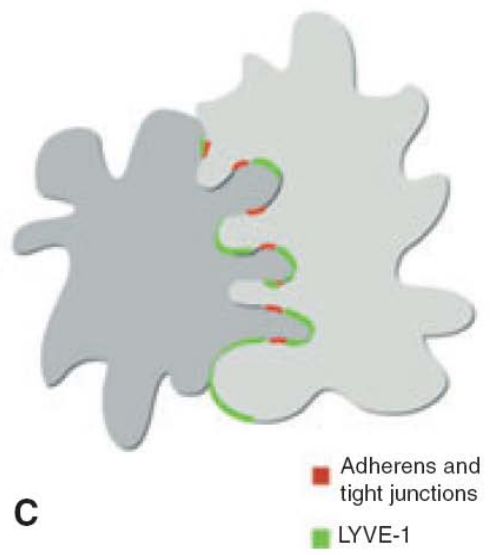
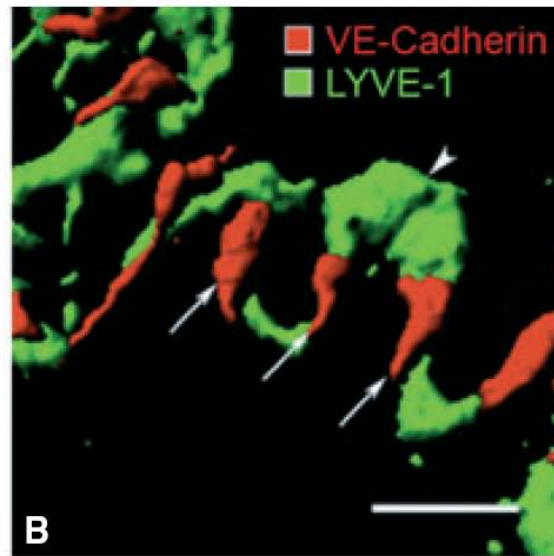
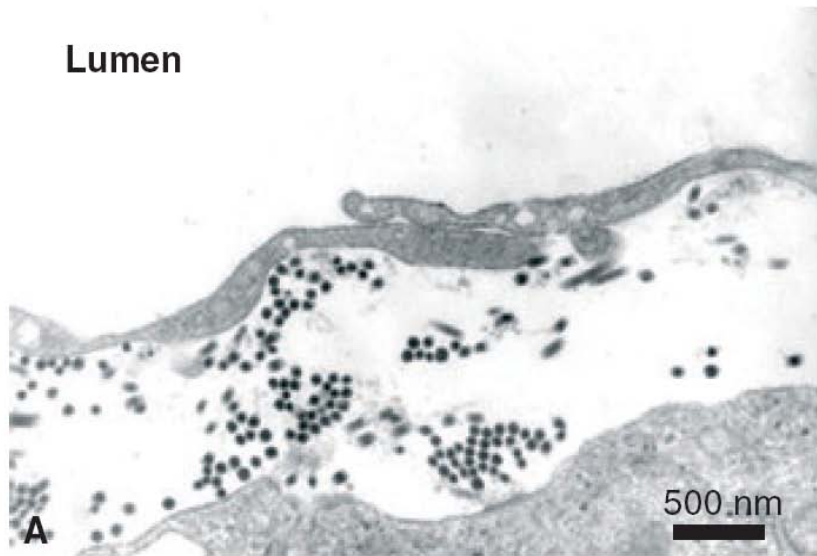
FIGURE 1

Mechanická funkce - váže vodu

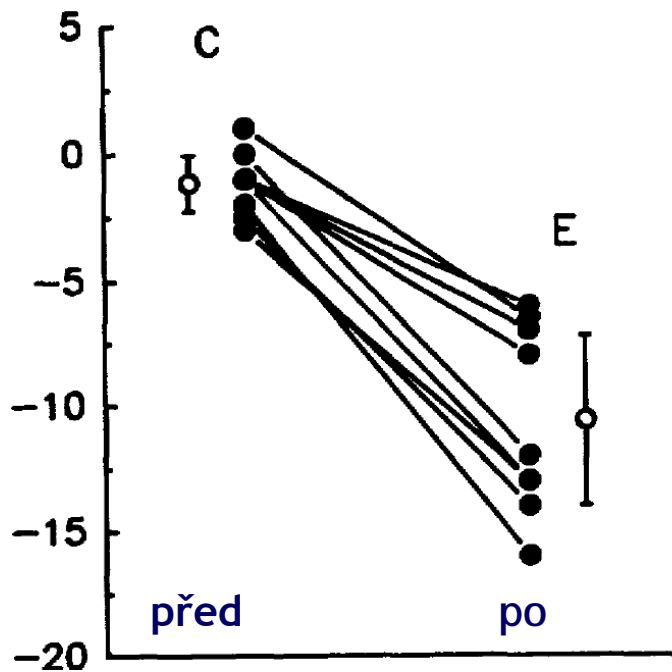
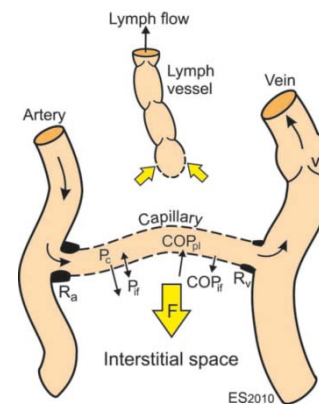
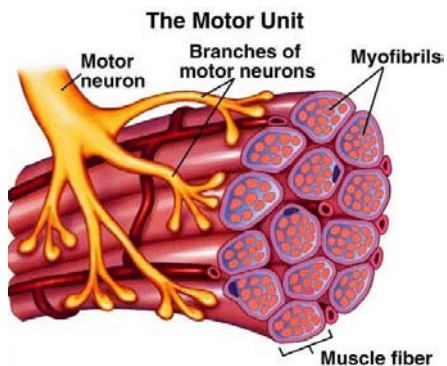

Uspořádání lymfatických cév

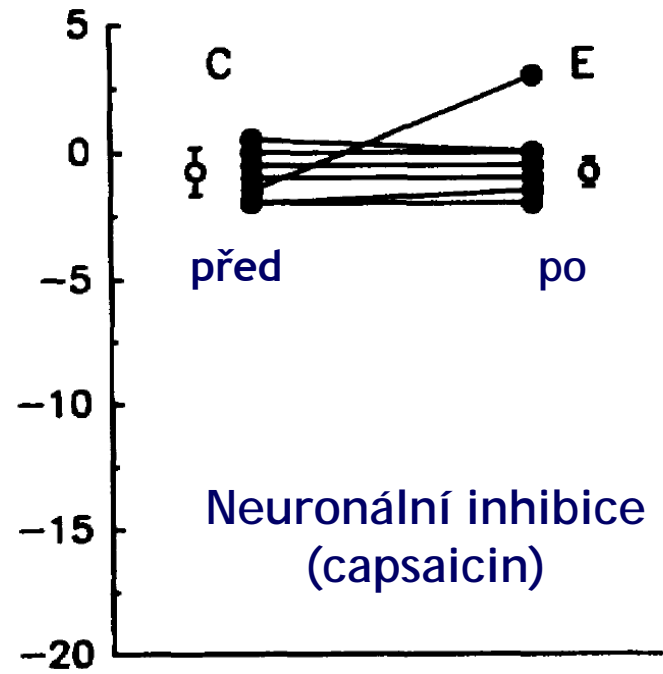
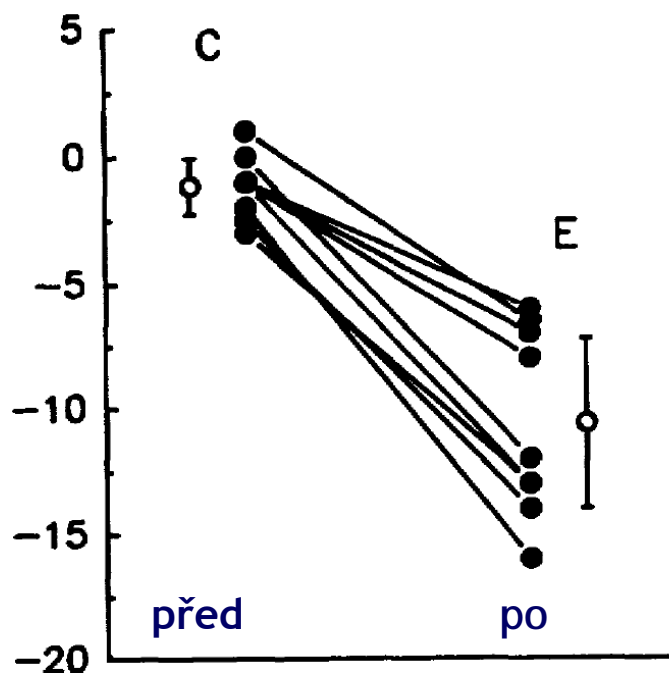
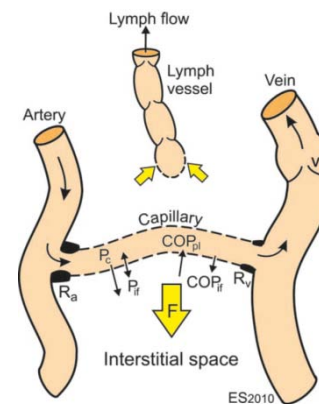
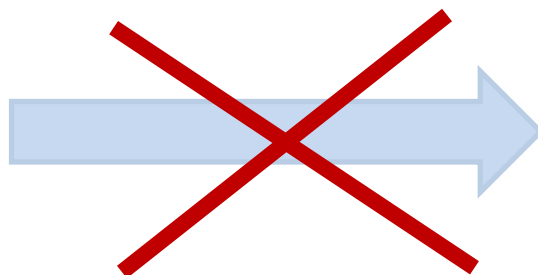
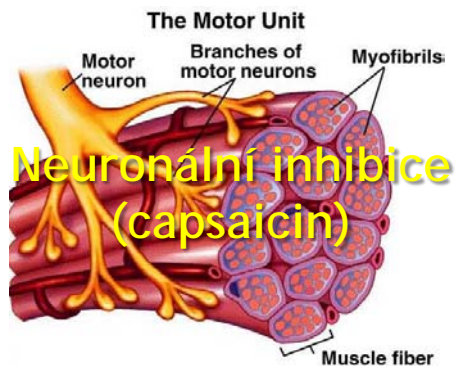

Stimulace nervových vláken je důležitá pro negativní tlak v IST

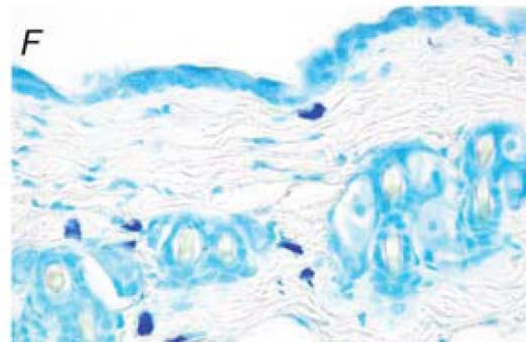
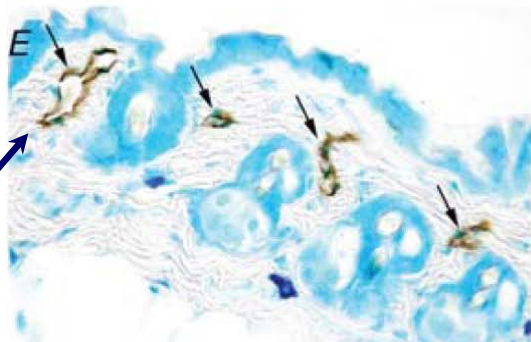
Stimulace nervových vláken je důležitá pro negativní tlak v IST

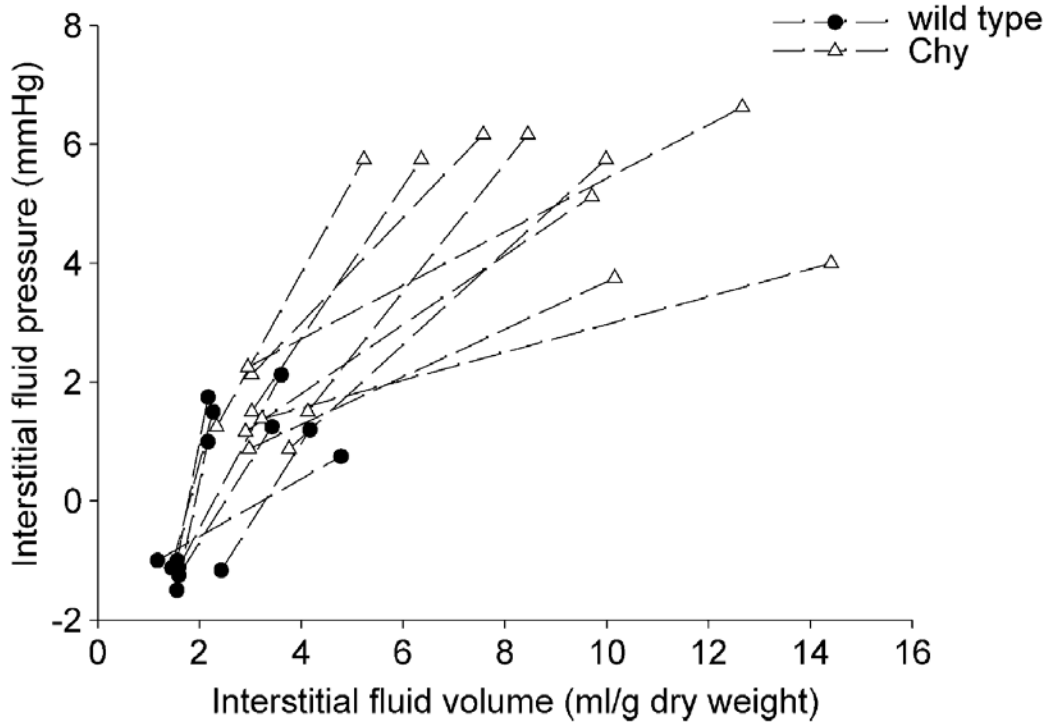

Chy mutace

Divoký kmen

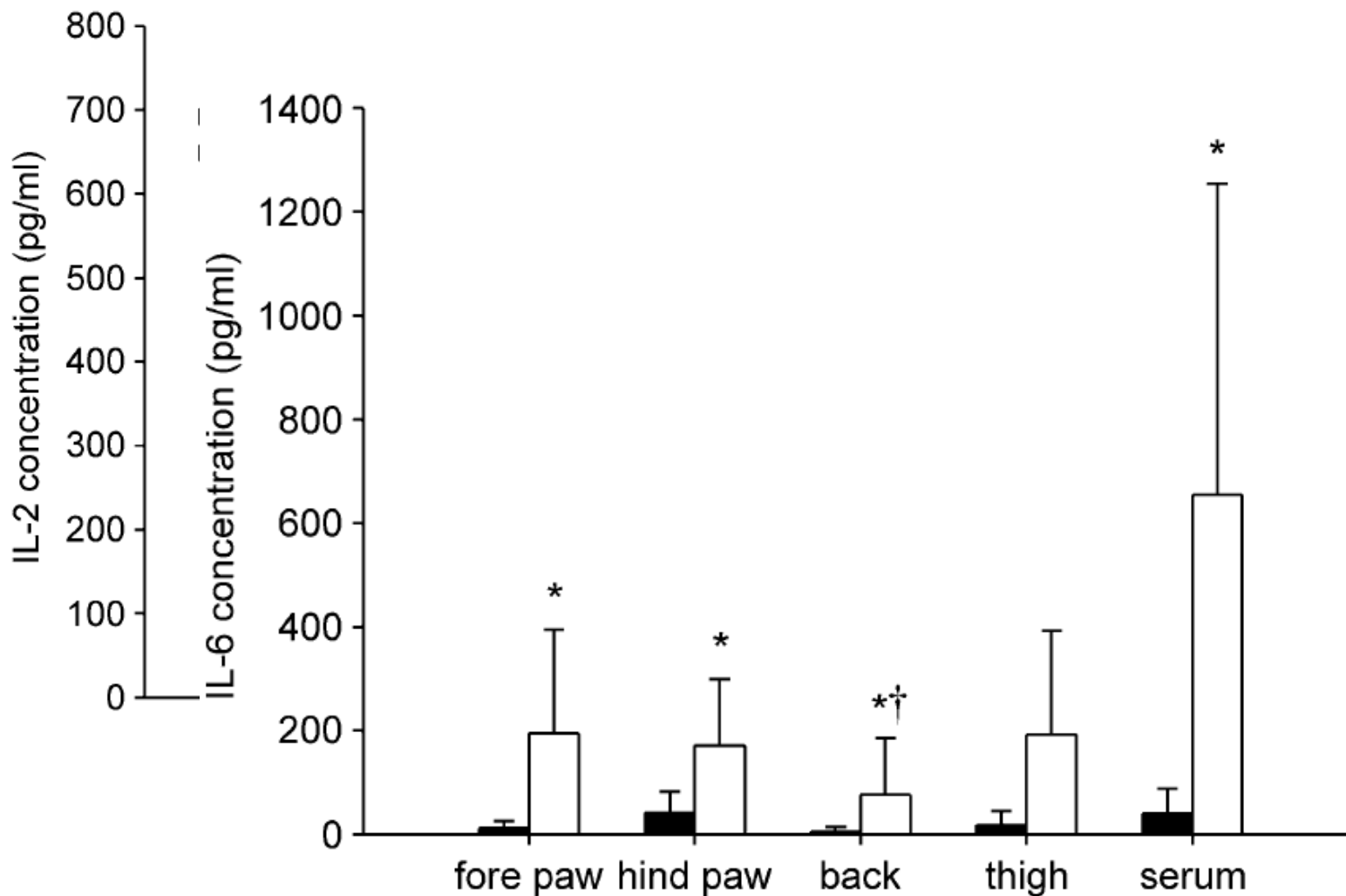
LYVE-1

Karlsen TV et al. 2006

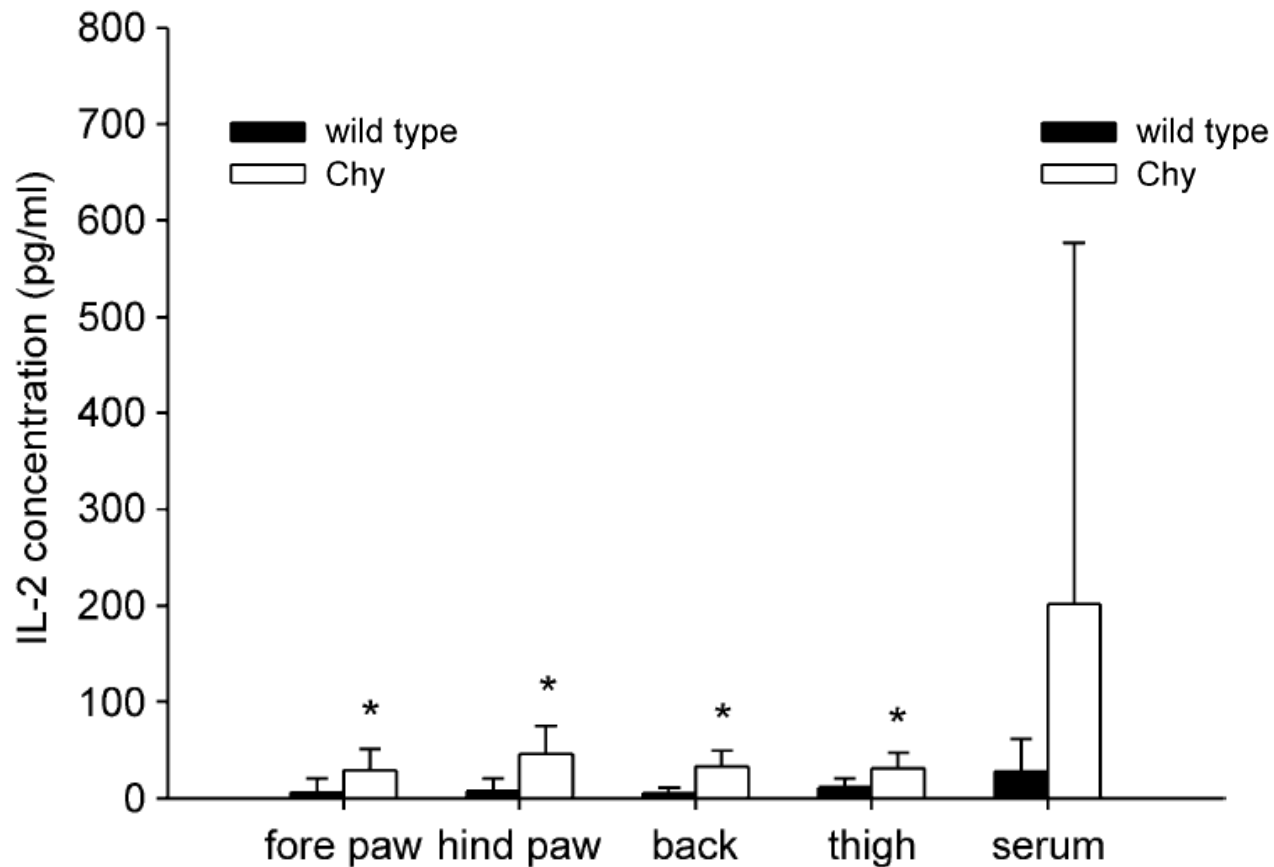
Porucha lymfatik a zánětlivá aktivita

Karlsen TV et al. 2006

Porucha lymfatik a zánětlivá aktivita

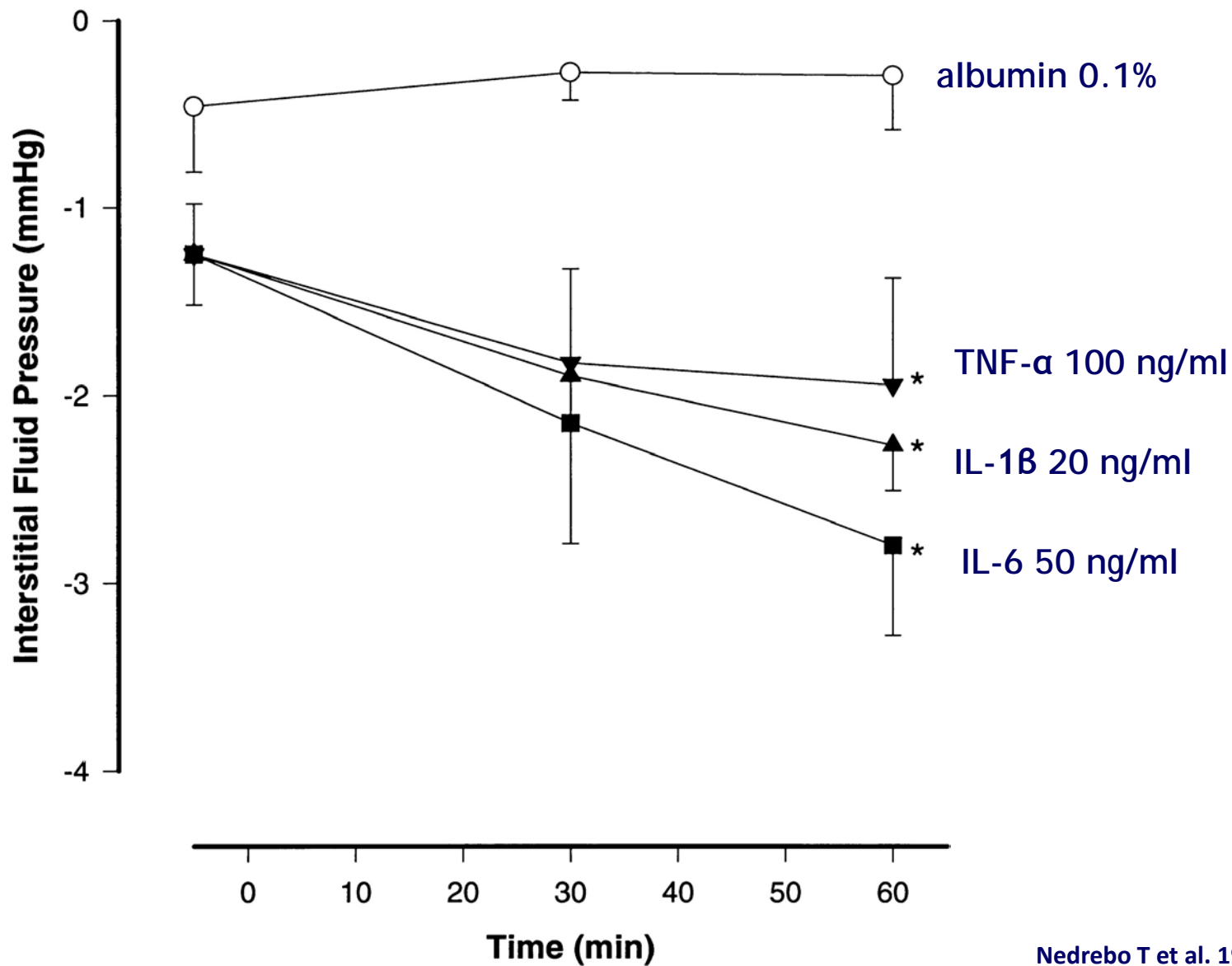

Karlsen TV et al. 2006

Podání cytokininů a podkožní tlak

- lokálně -

Nedrebo T et al. 1999

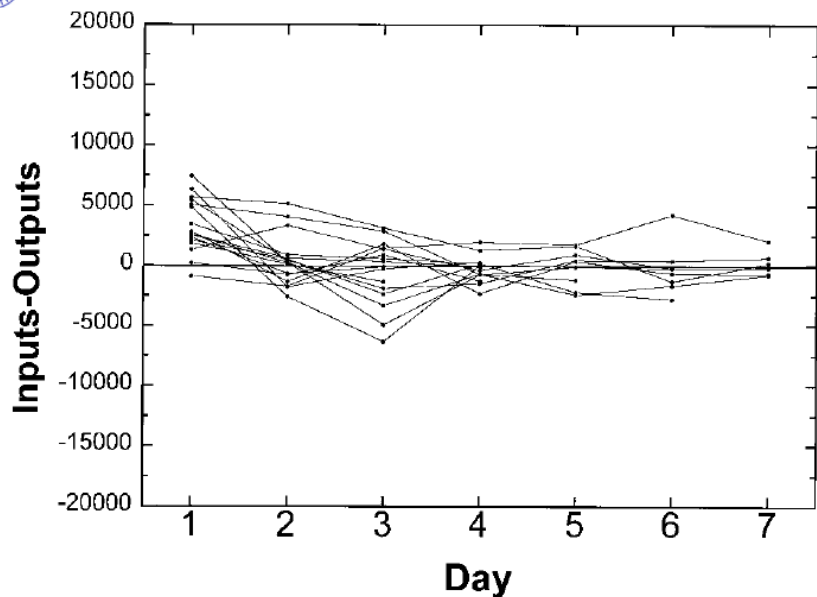

Dolor, tumor, calor, rubor, functio laesa

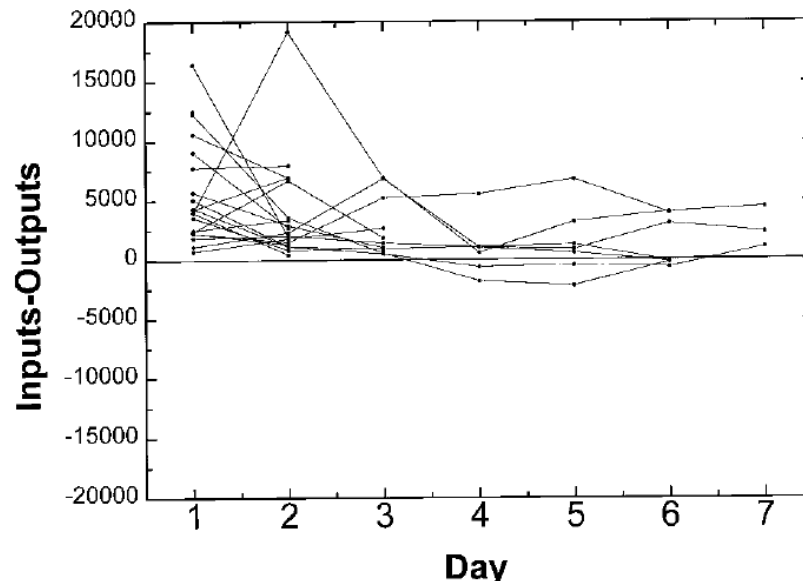

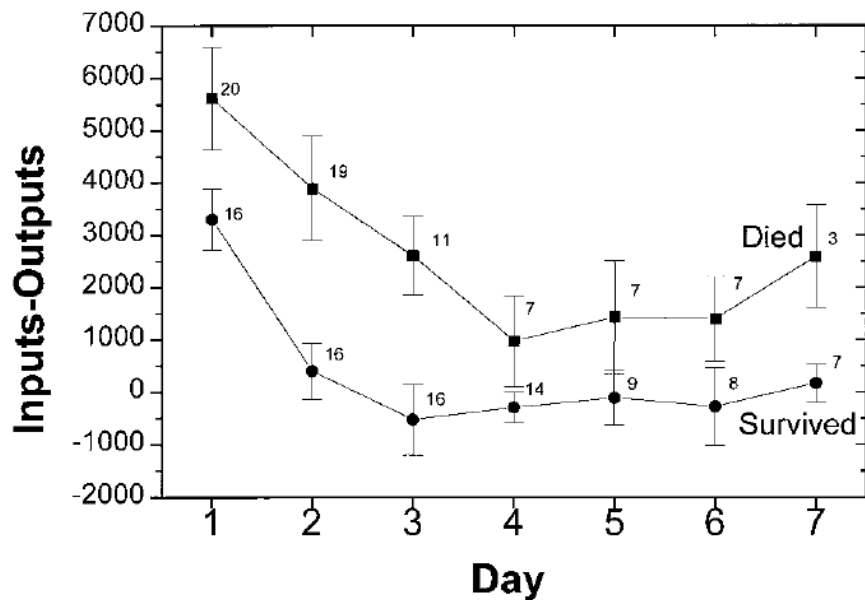
Bilance tekutin

Přeživši

Zenřelí

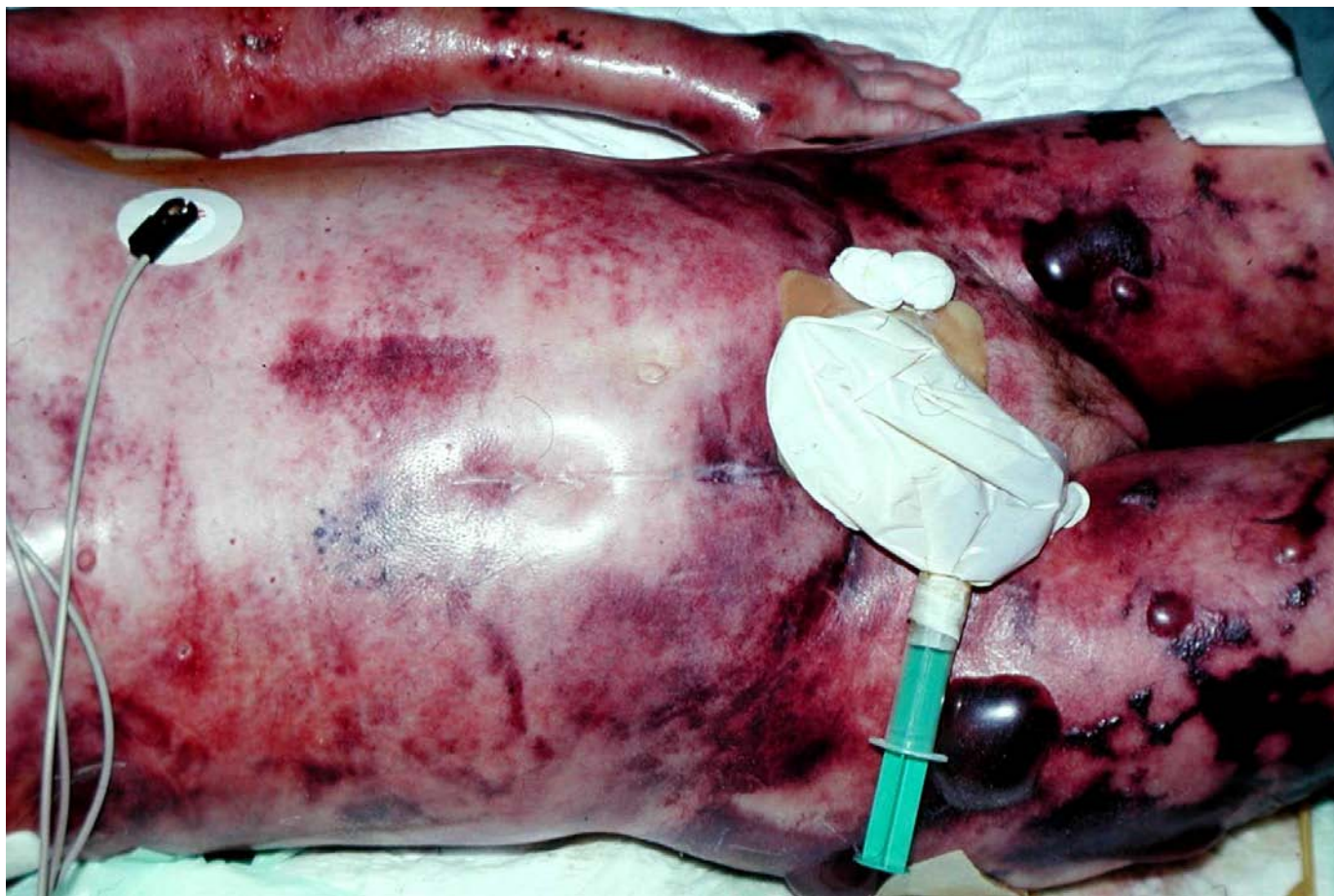

Negativní bilance tekutin dosažená během prvních tří dní septického šoku predikovala dobrou prognózu.

Alsous F et al 2000

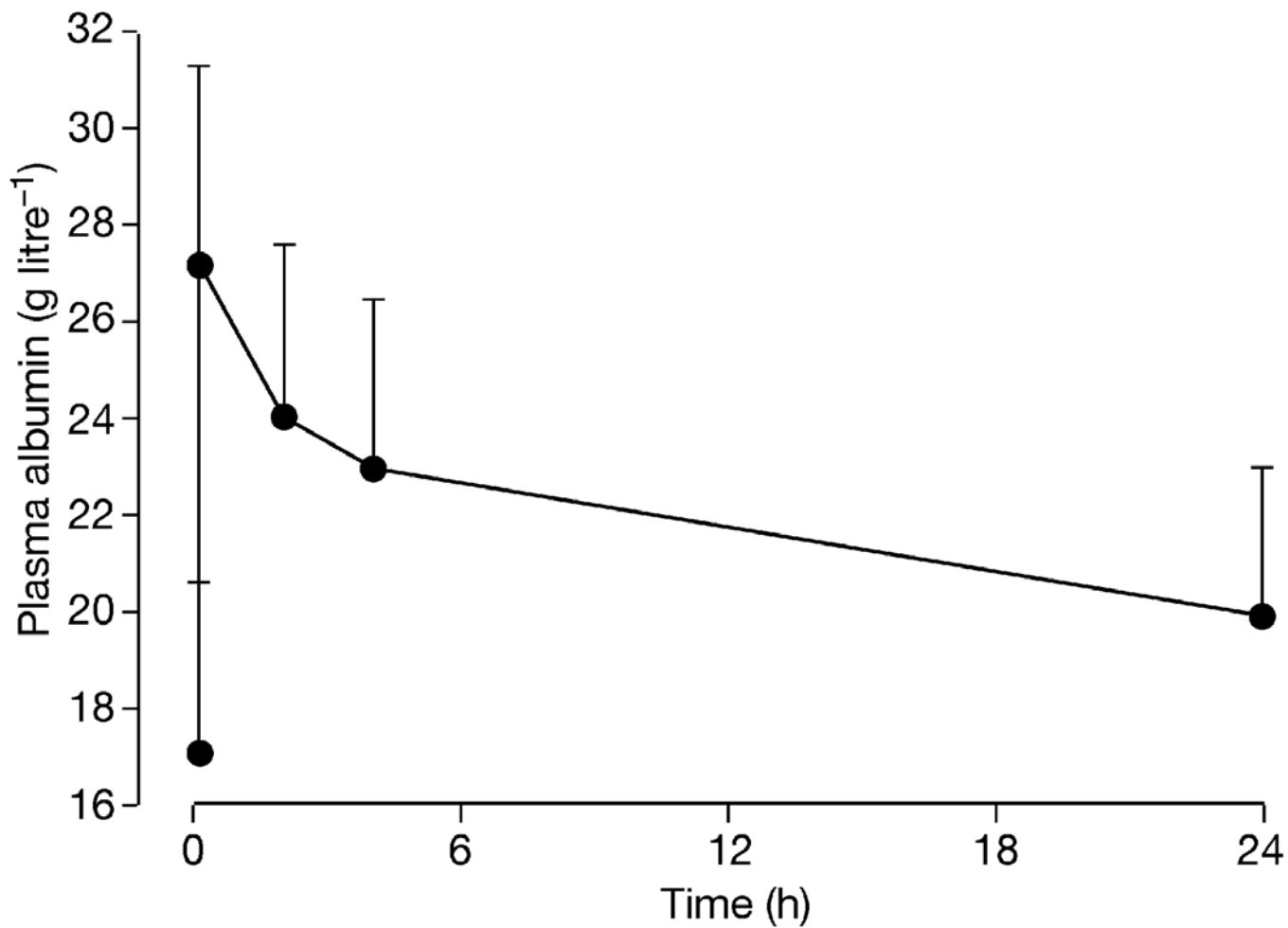

Sepsis a zánět

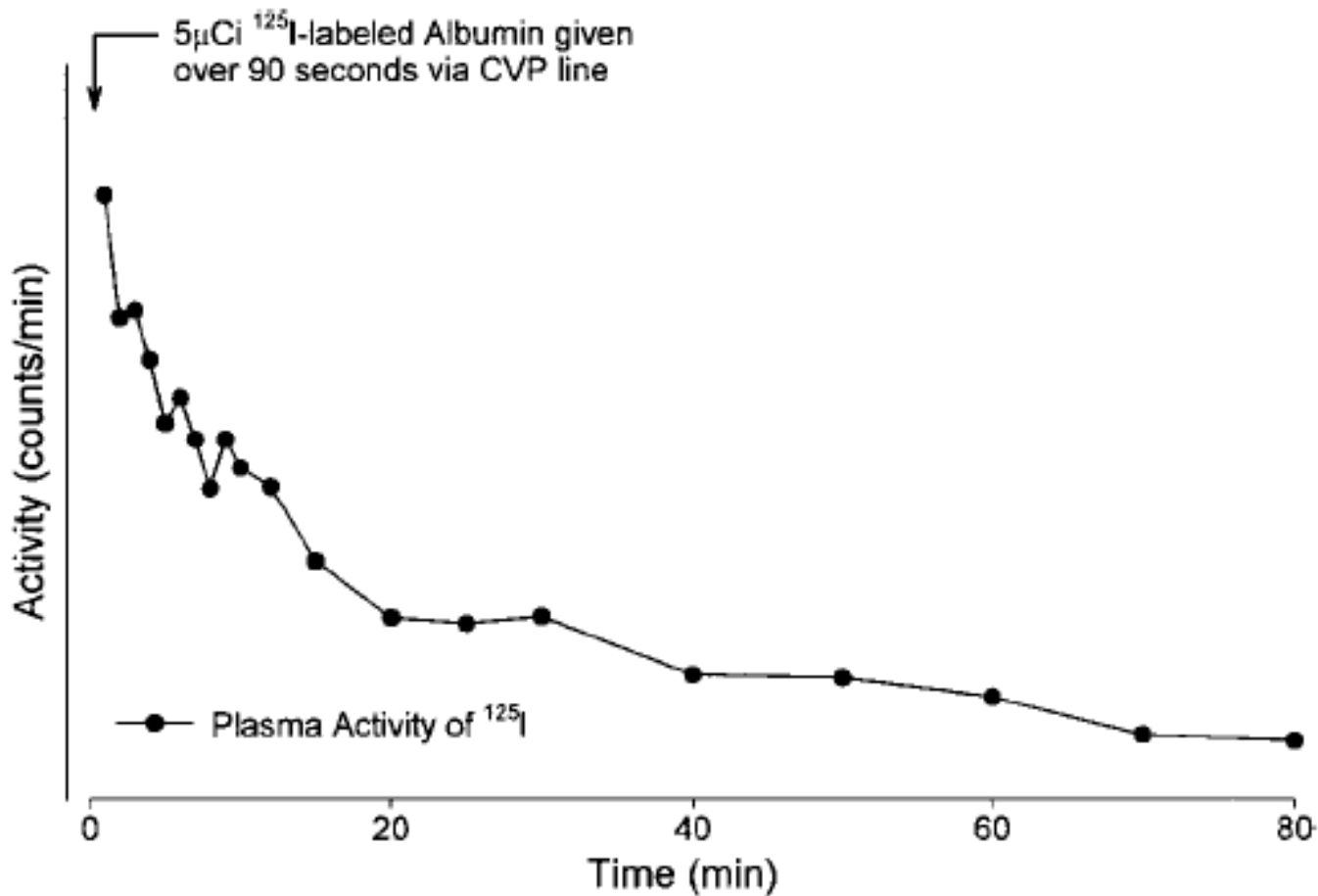
Vliv infuze albuminu na plasmatickou koncentraci Infuze 20% albuminu 200 ml bolus u 44 septických nemocných

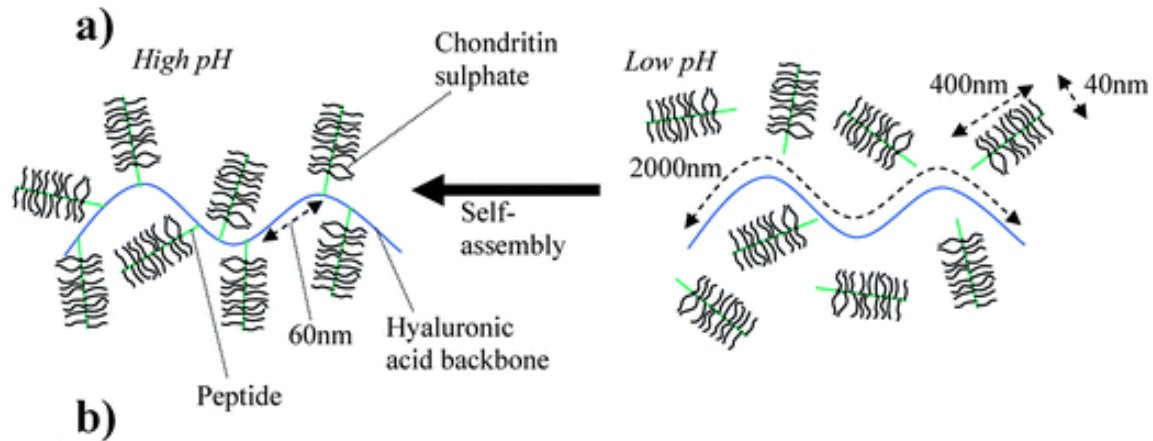
Margarson MP Soni NC 2004

Fall in plasma activity over the first 80 min after radiolabeled-albumin bolus demonstrating biexponential slope of decay curve with inflexion point at 15 min

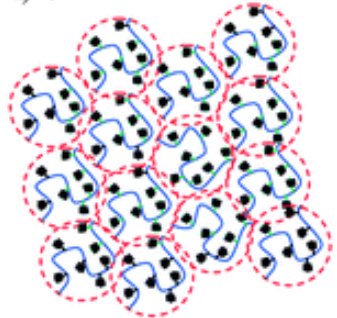

Margarson MP Soni NC 2004

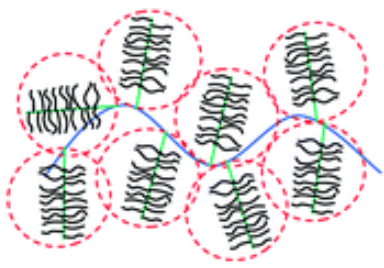

b)

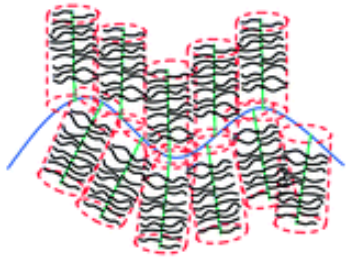
i) c^*

ii) c_{brush1}

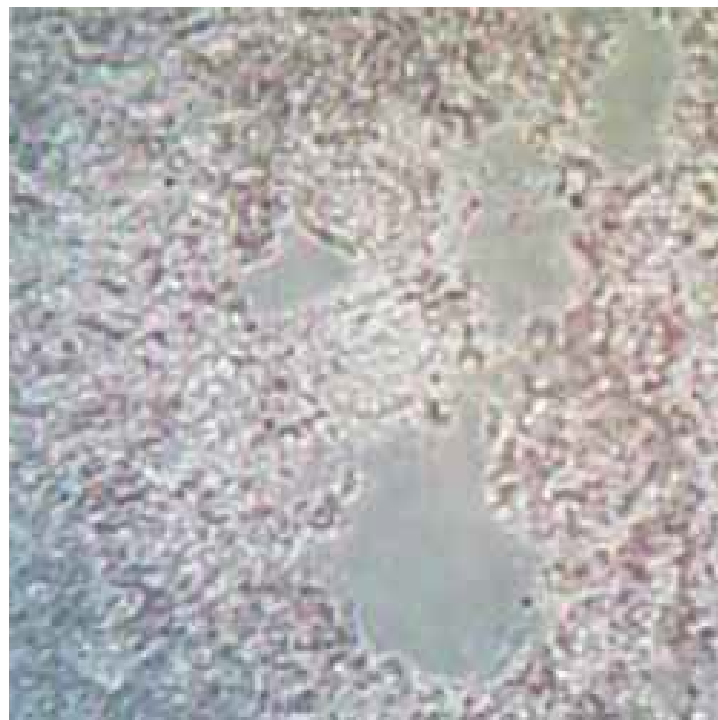

iii) c_{brush2}

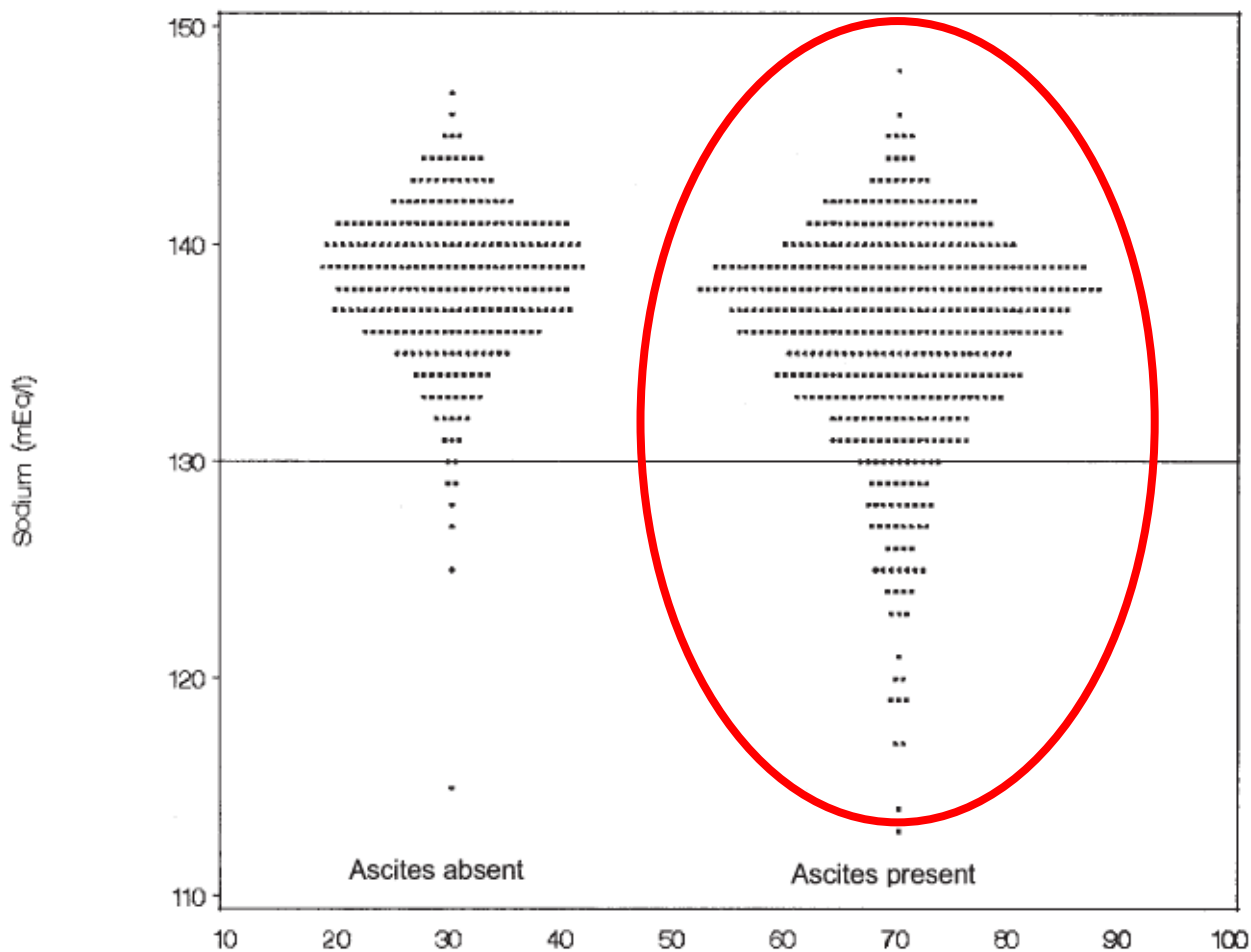
Modifikace matrix

Albumin?
Cytokiny?

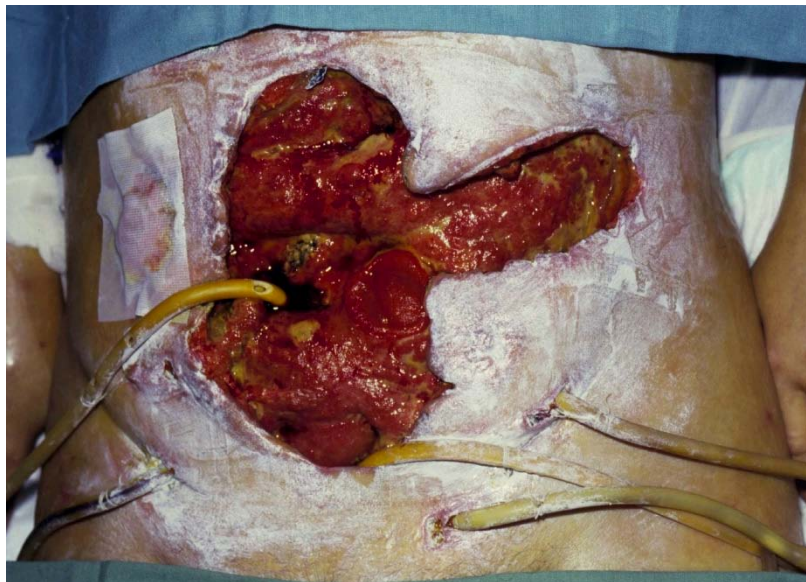
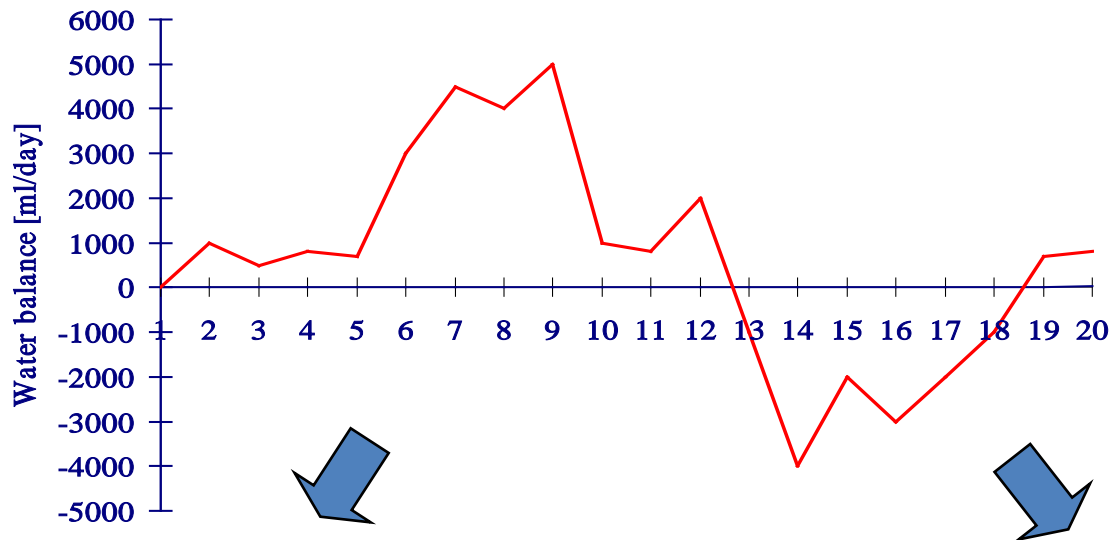
Hladina sodíku nesouvisí s jeho zásobami

Jaterní cirhóza - prevalence hyponatremie
753 kandidátů transplantace

Biggins et al 2006

Bilance tekutin

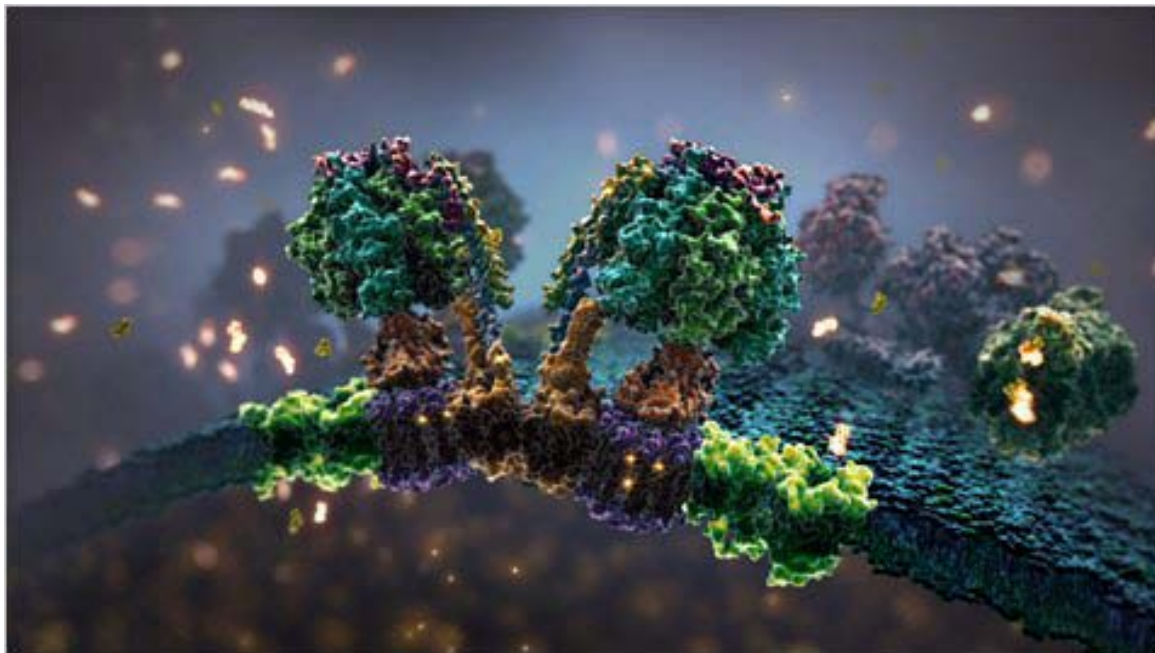

Transportní systém

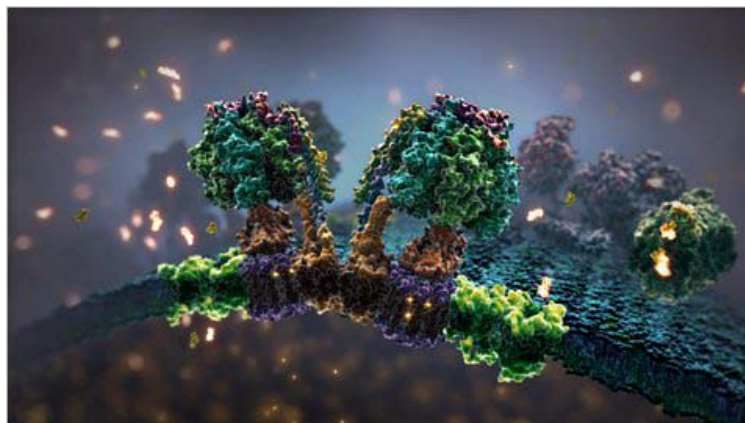

Sodíko-draslíková pumpa

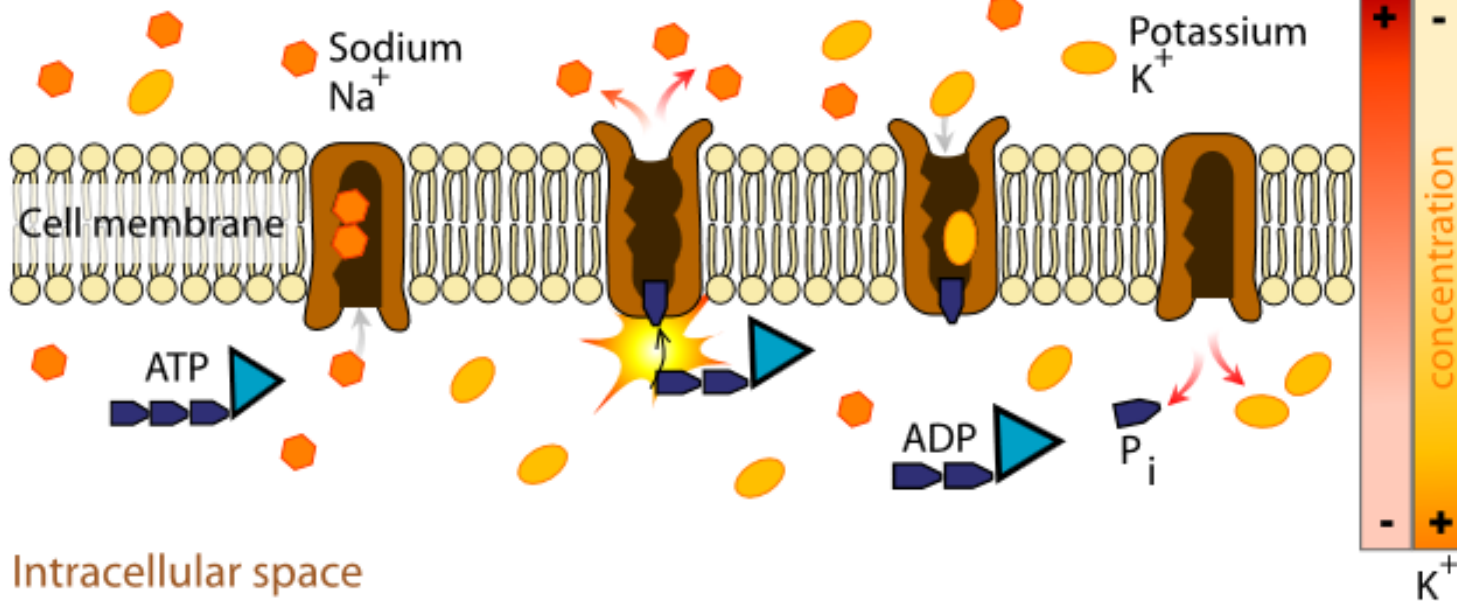

Sodíko-draslíková pumpa

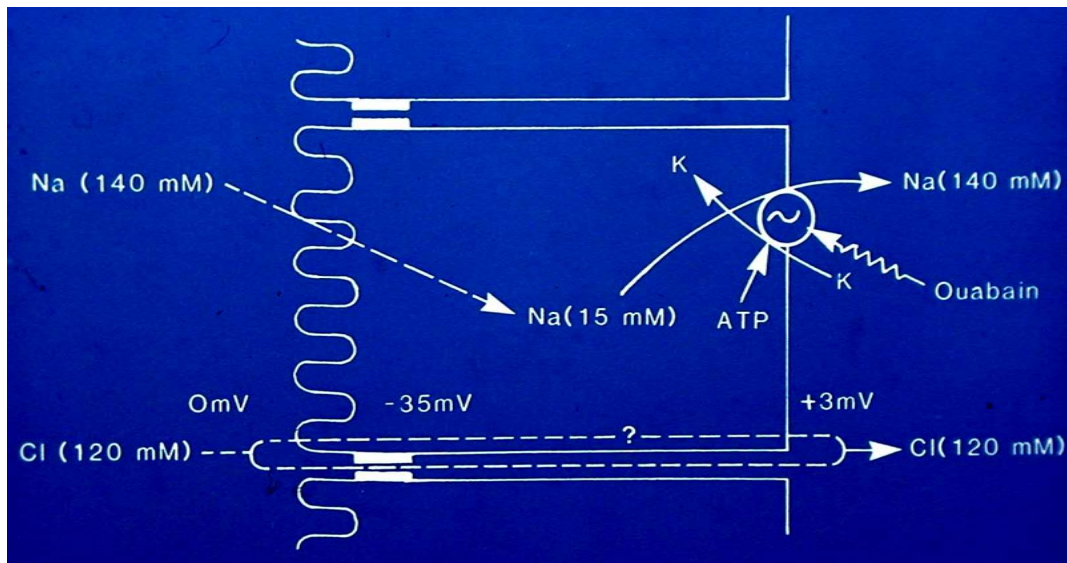
Extracellular space

Intracellular space

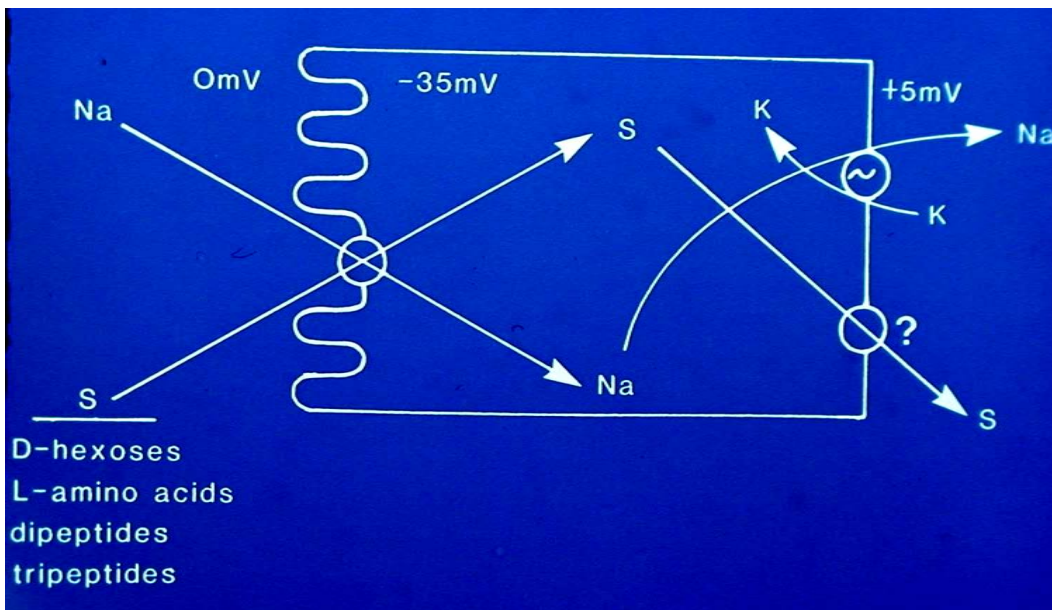

Role sodíku během aktivního transportu

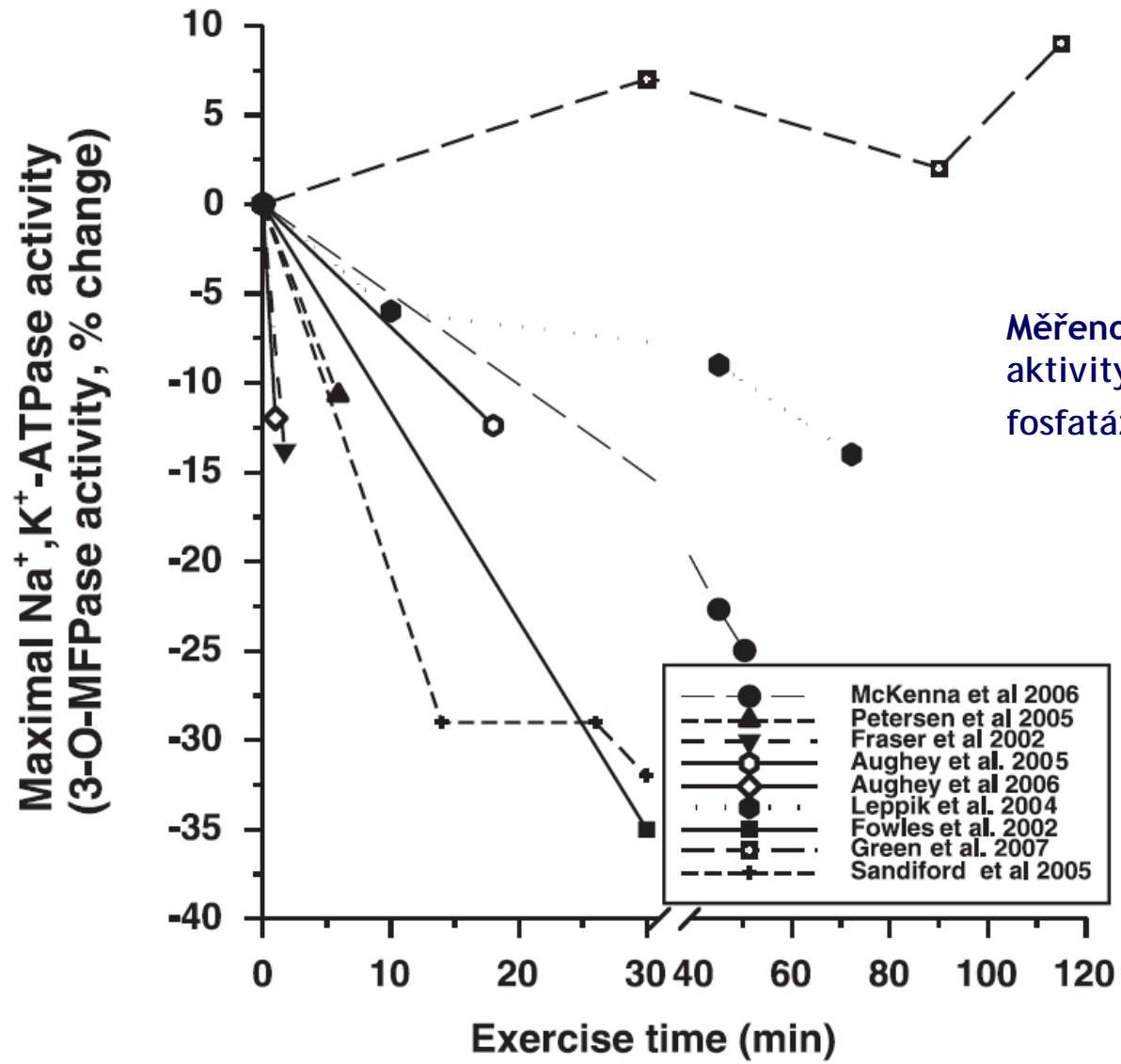
Chemo - osmotický gradient

Aktivní absorpce

Depresivní vliv tělesné námahy na maximální aktivitu Na⁺K⁺- ATPázy v kosterním svalu člověka.

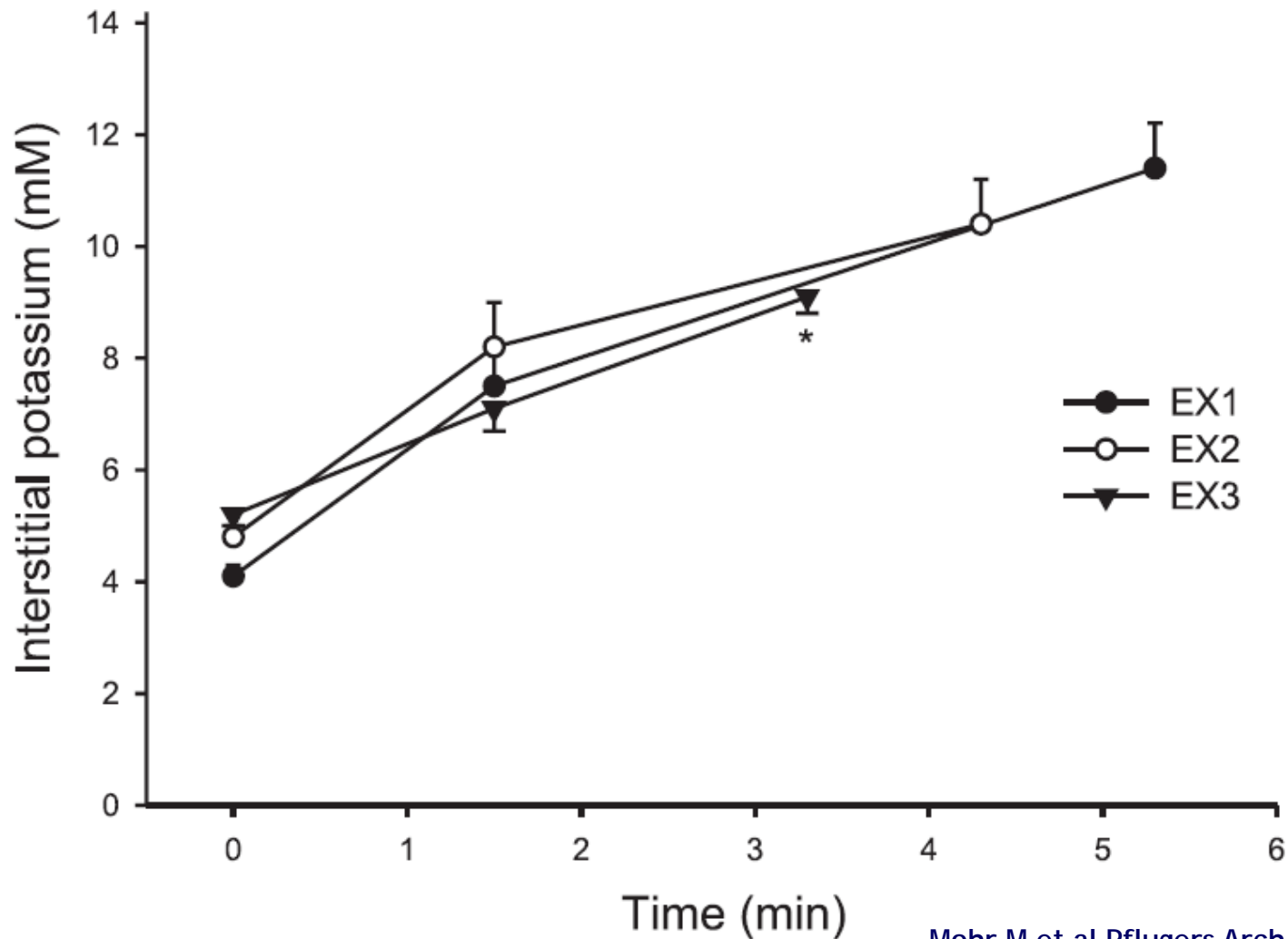

Měřeno in vitro pomocí maximální aktivity 3-O-methyl fluorescein fosfatázy (3-O-MFPase aktivita)

McKenna MJ et al 2008

Extracelulární (intersticiální) koncentrace K v kosterním svalu během opakovaného vyčerpávajícího cvičení u lidí

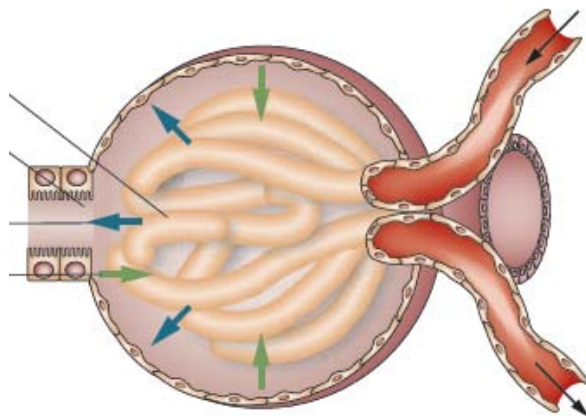

Mohr M et al Pflugers Arch 2004.

Z evolučního hlediska je tělo více vybaveno na retenci sodíku a extracelulární tekutiny než na exkreci

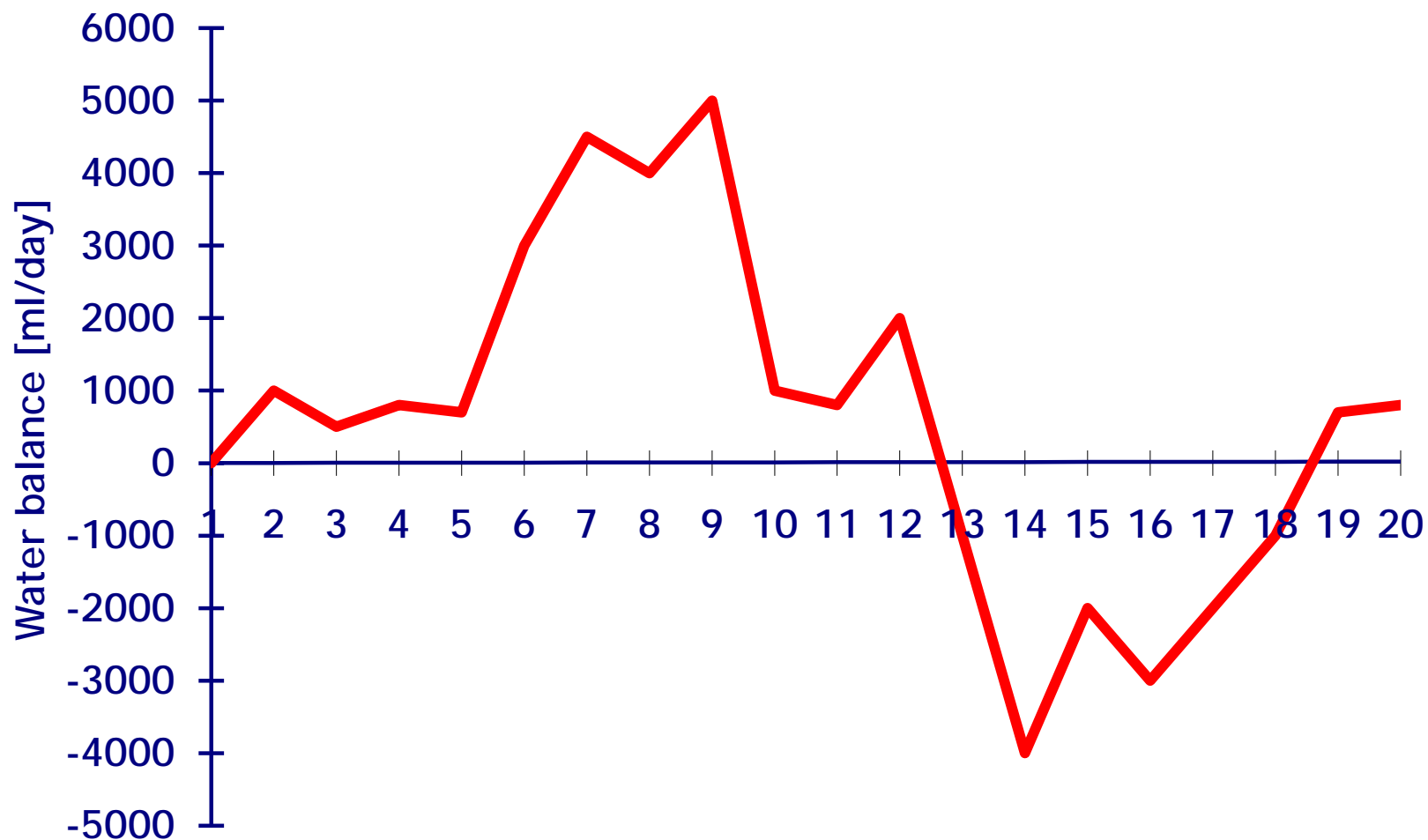
Frassetto L. et al 2001

**Ztráta intracelulárních iontů (K, P, Mg)
- draslík je vylučován místo sodíku -**

Balance tekutin

Refeeding syndrome

Rychlá aplikace substrátů bez dostatku K, P, Mg

parestezie

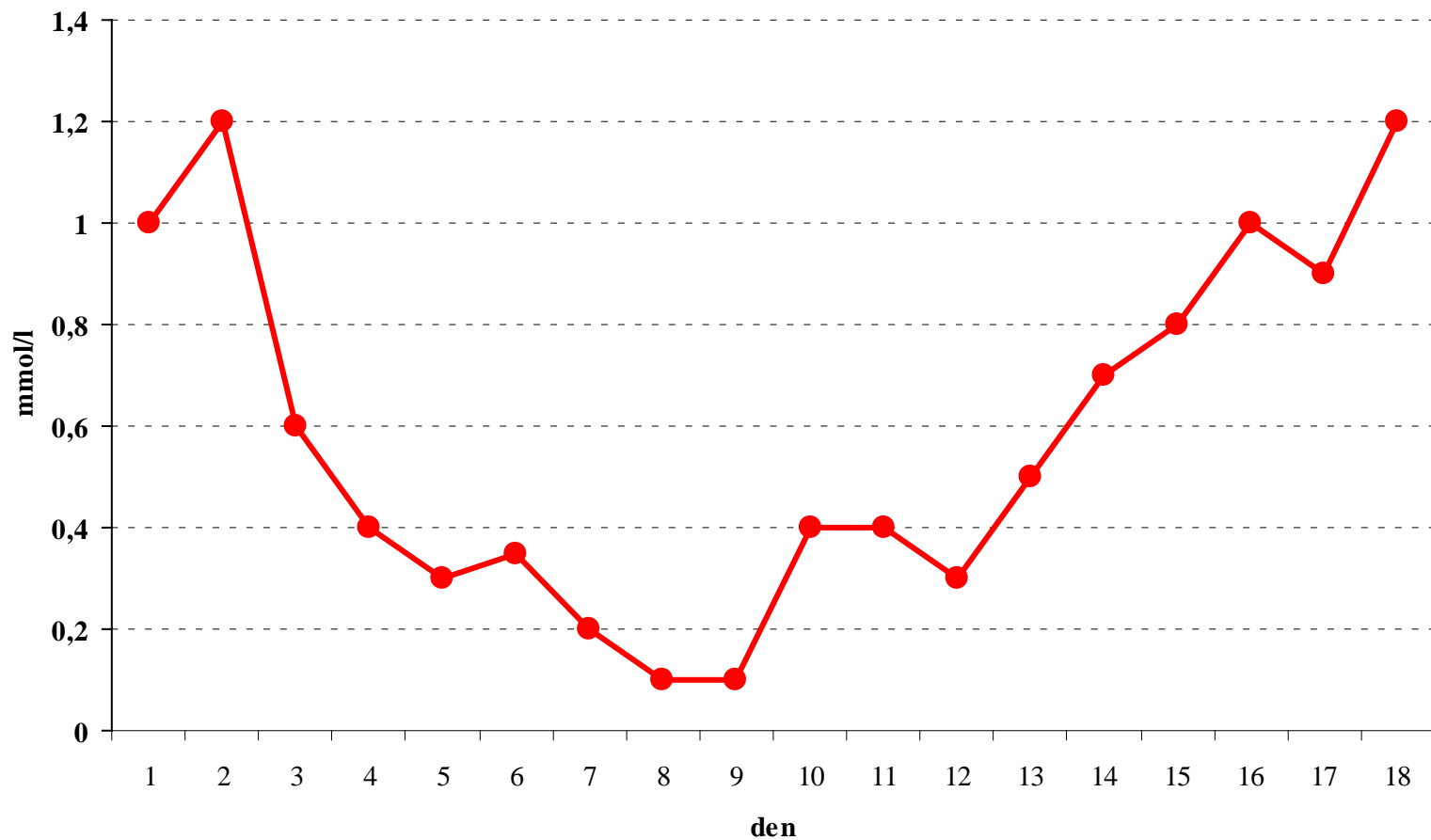
křeče

arytmie a svalová paralýza

Serum phosphate during refeeding of patient with anorexia nervosa

Přirozená strava

Dostatek K, P, Mg

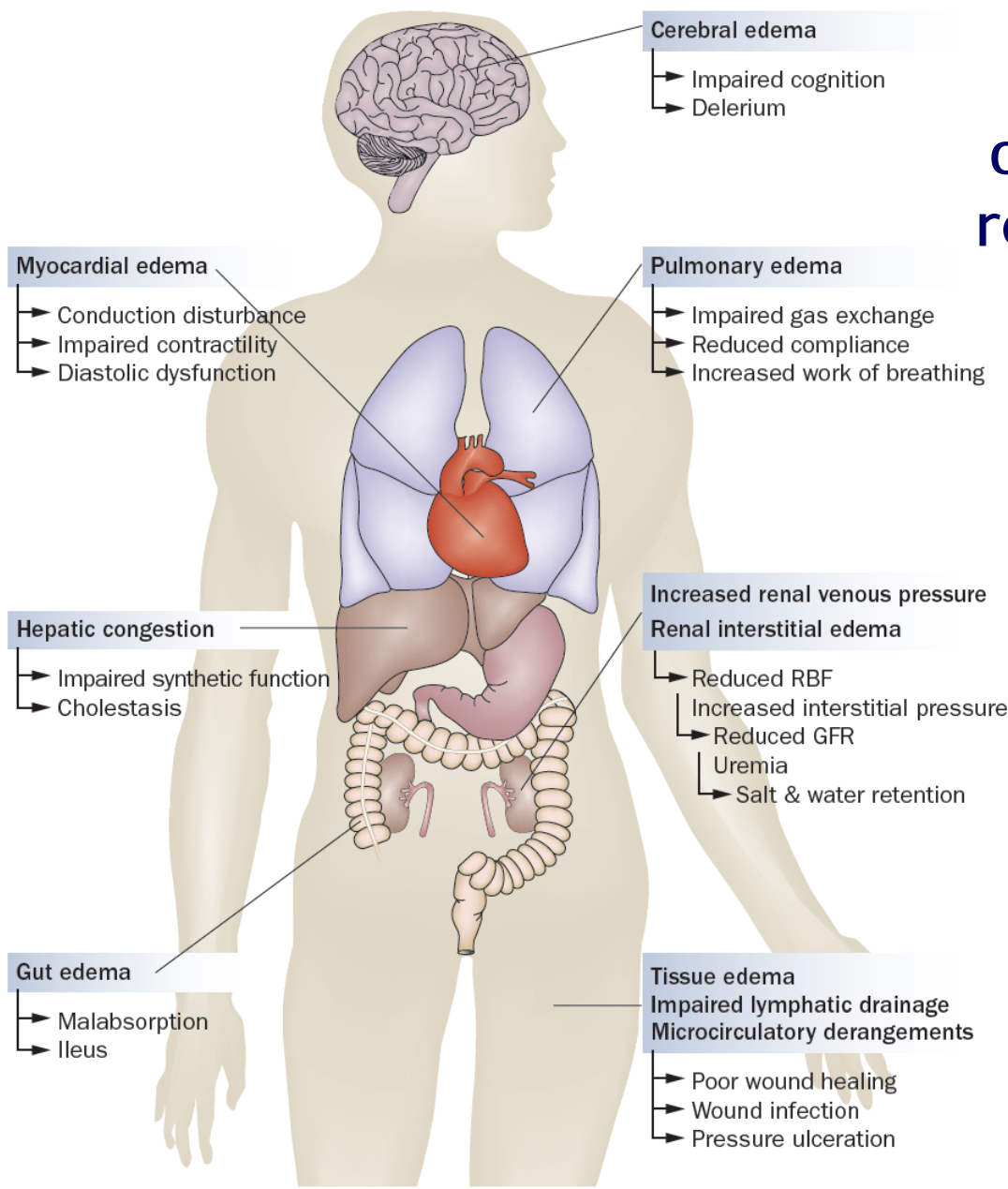

Refeeding syndrom

- Přechod z katabolismu do anabolismu
- Přirozená reakce
- Vždy pozitivní známka průběhu léčby
- Pokud je fatální je za to zodpovědný lékař
- Je předvídatelný

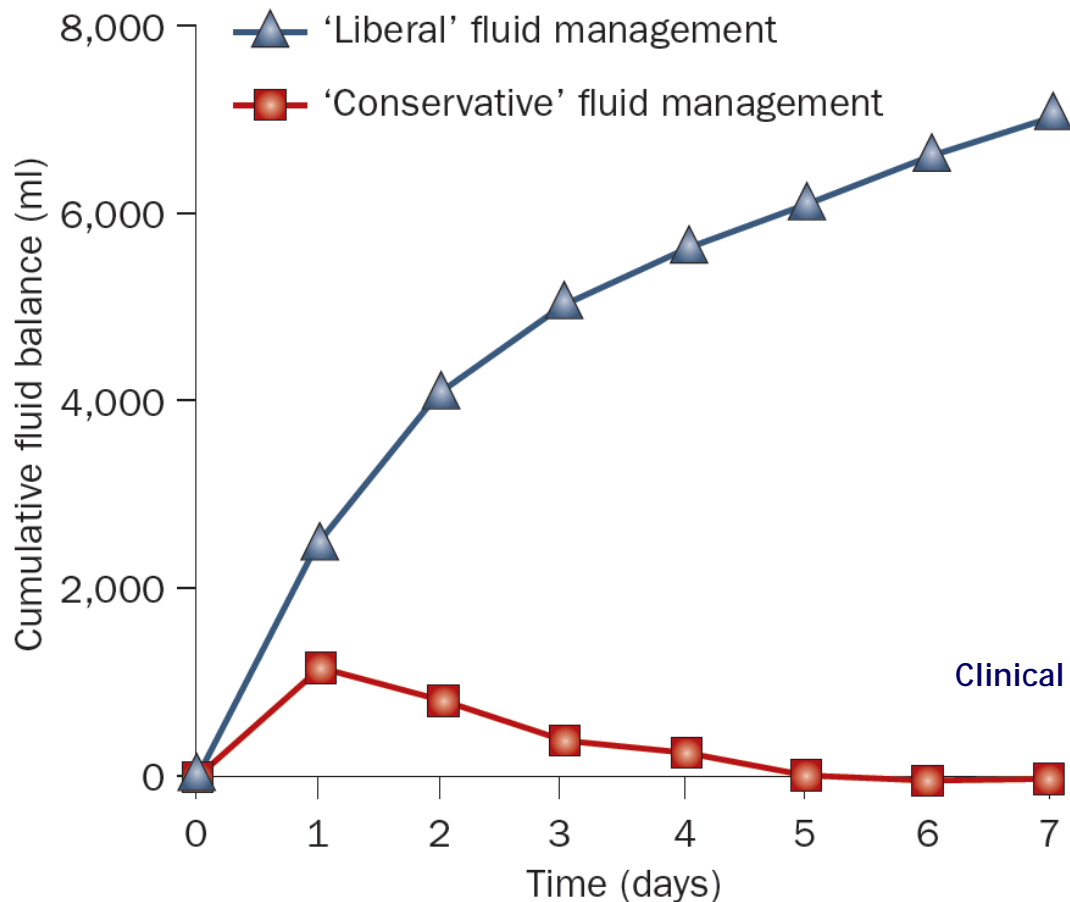
Problémem je obtížná mobilizace retinované tekutiny

Prowle JR et al 2010

Kumulativní bilance tekutin FACTT studii (liberal versus more-restrictive fluid management)

**Nebyl zjištěn
signifikantní rozdíl v
rozvoji renální
nedostatečnosti**

**Signifikantní rozdíl ve
ventilačních funkcích**

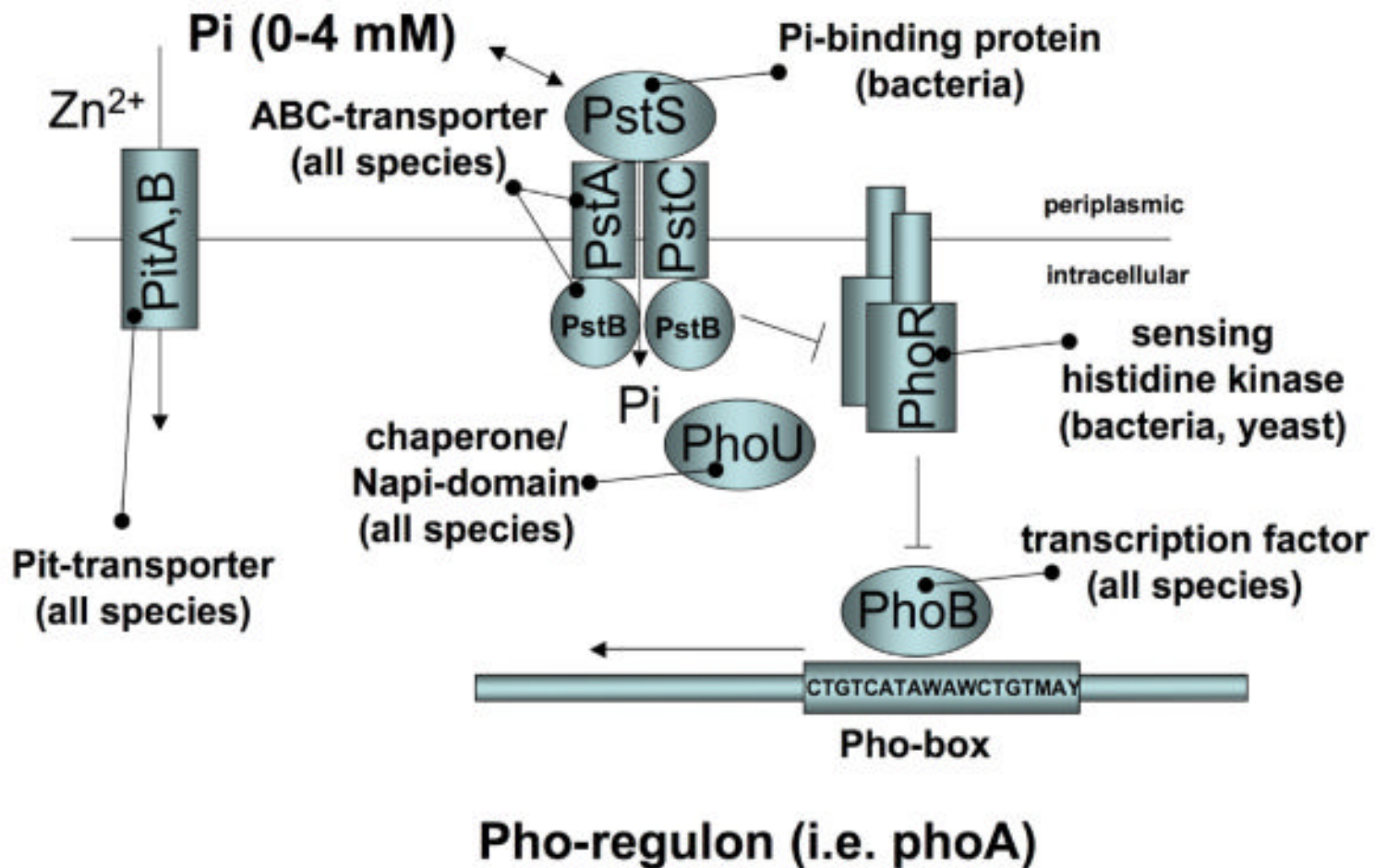
Clinical Trials Network. N. Engl. J. Med. 2006

Máme korigovat vápník?

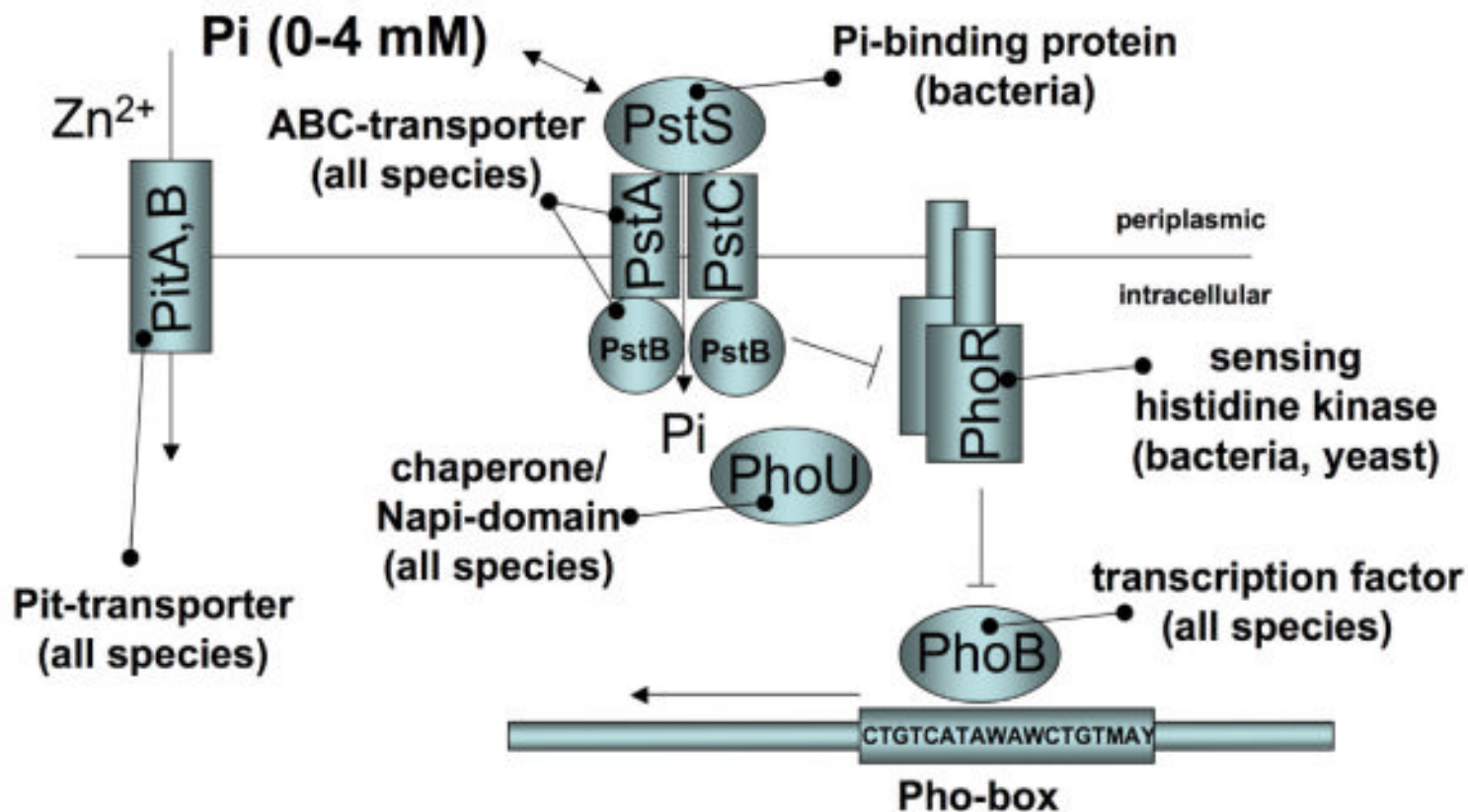
Nutnost dostatku „volného“ fosfátu - evoluční hledisko

Bergwitz C & Jüppner H, 2011

Nutnost dostatku „volného“ fosfátu - evoluční hledisko

Pho-regulon (i.e. phoA)

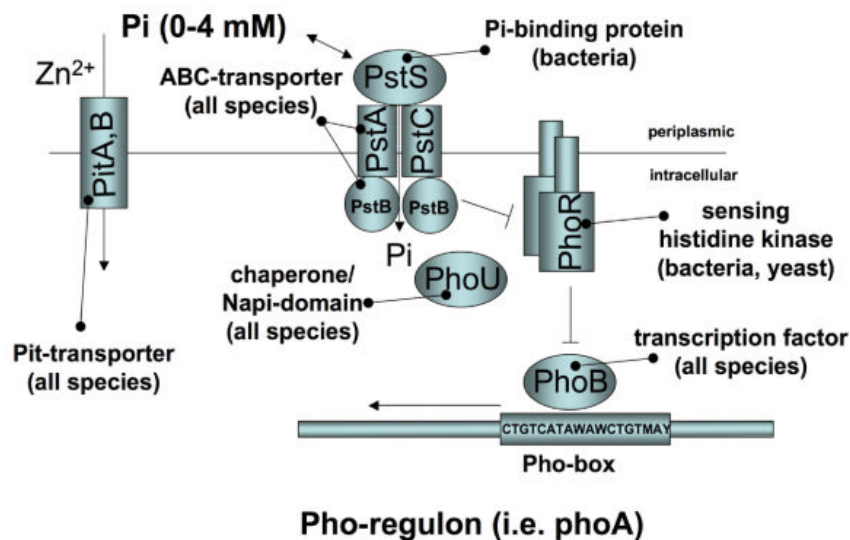
Vápník váže fosfát a znemožňuje jeho funkci

Elektrolyty v lidském těle

Elektrolyt	ECF (mmol/l)	ICF (mmol/l)	Celk. v těle (mmol/l)
Sodík	140-155	10-18	3000-4000
Draslík	4.0-5.5	120-145	3000-3500
Vápník	2.2-2.5		25000-27000
Ionis. vápník	0.9-1.3	0.0001	
Hořčík	0.7-1.2	15-25	900-1200
Chloridy	98-108	2-6	3000-4000
Fosfát	0.7-1.3	8-20	30000-32000

Nutnost dostatku „volného“ fosfátu - evoluční hledisko

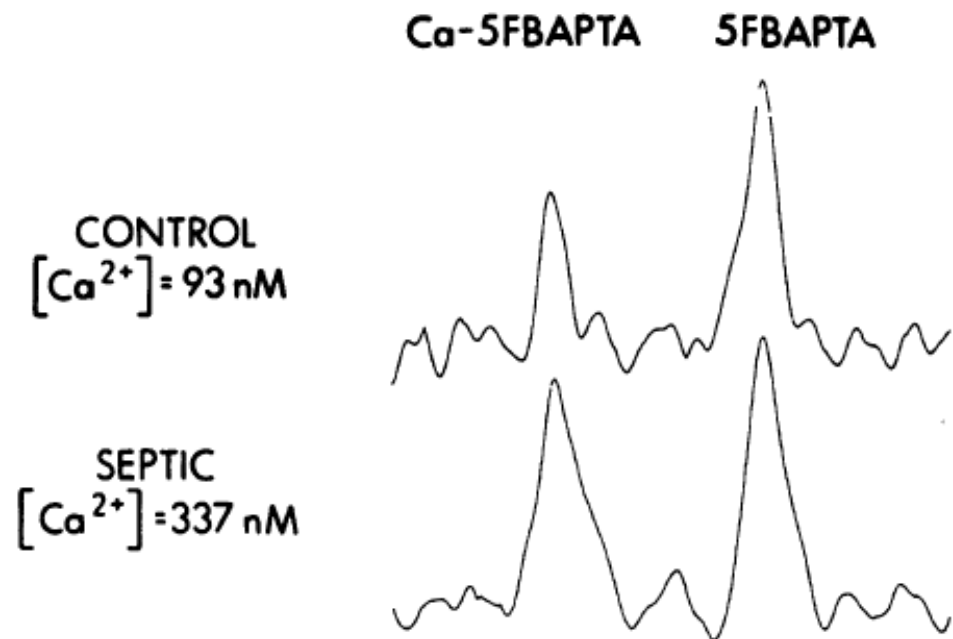

Vápník váže fosfát a znemožňuje jeho funkci

Vápník je druhý posel pro řadu funkcí
(svalový stah, excitace membrány, sekrece ...)

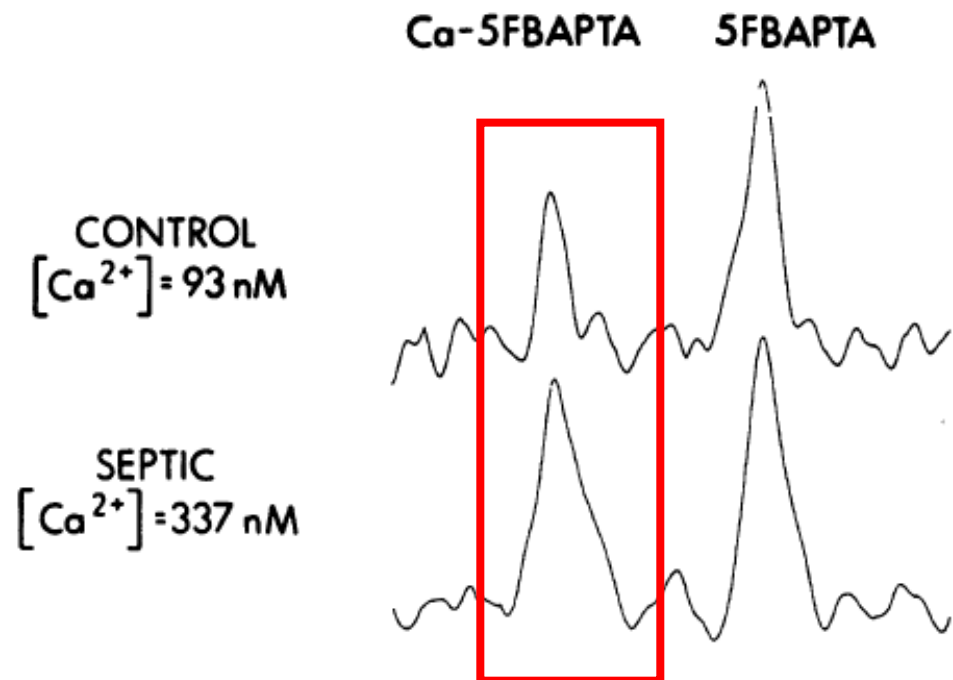
NMR spektra u septických krys

Song SK et al 1993

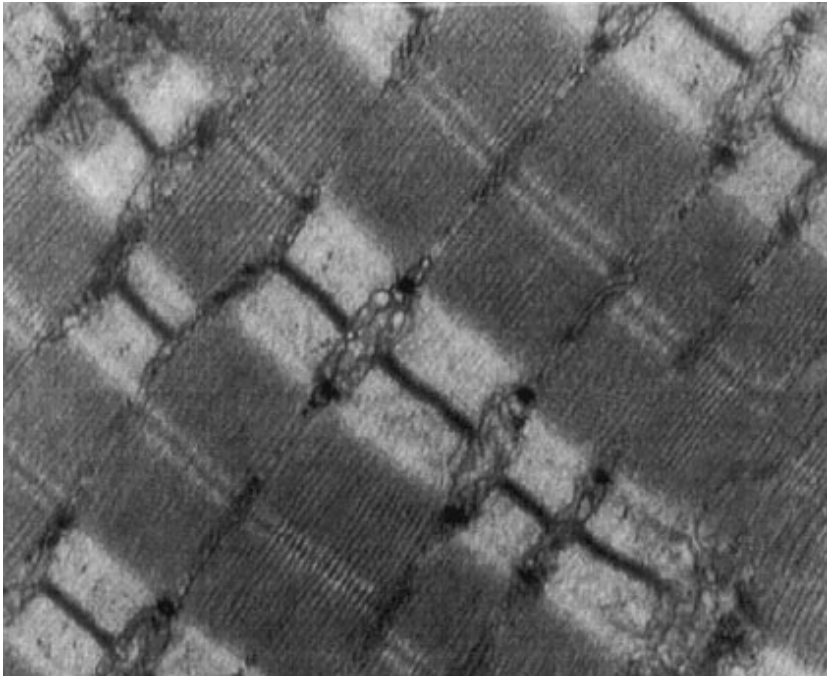
NMR spektra u septických krys

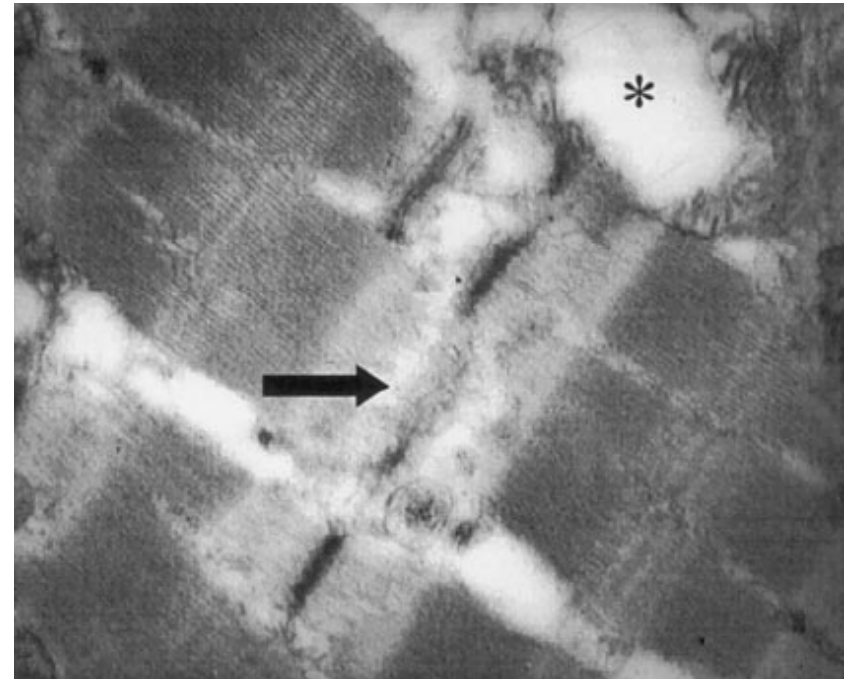
Song SK et al 1993

Sepse & kosterní sval

Kontrola

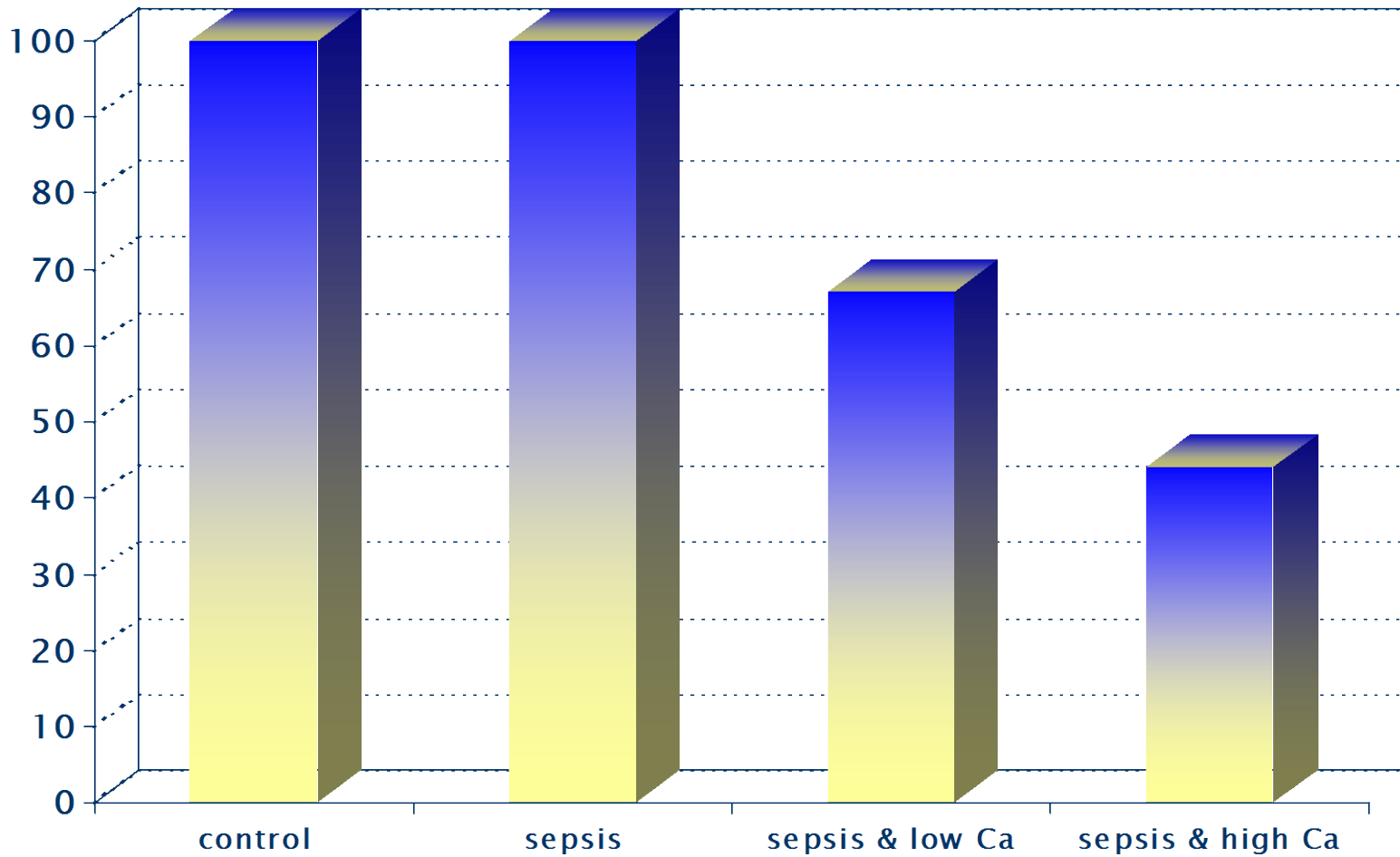

Sepse

Williams A. et al 1999

Přežití septických krys [%]

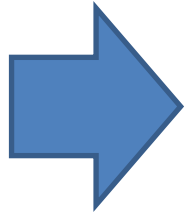

Zaloga GP et al. 1992

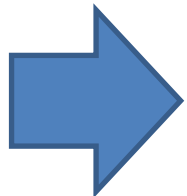
Stress & reparace

Stress

Retence Na - udržení cirkulujícího objemu
Ztráta K, Mg, P - katabolická reakce

Reparace

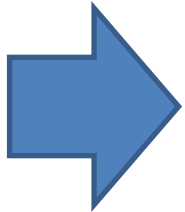

Mobilizace a vylučování sodíku
Zvýšená potřeba „anabolických elektrolytů“

Výživa a elektrolyty

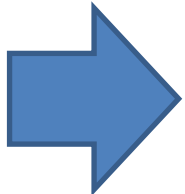
Stress

Výživa obtížně zabrání anabolismu

Potlačení katabolismu - nízká potřeba K, Mg, P

Reparace

Výživa má navodit anabolismus

Zvýšené dodání K, Mg, P & omezení Na

Jakmile lidé začnou věřit, že mají absolutní jistotu, aniž si to ověřili skutečností, dospějí tomu, že si osobují vševědoucnost bohů. Měli bychom myslet častěji na slova Olivera Cromwella:

Žádám vás při útrokách božích, připust'te, že se můžete mýlit.

**Jacob Bronowski
Osvětim - místo kam sypali
nacisté popel svých obětí**

**Děkuji za
pozornost**